

Naujienų Antroji Dalis

NR. 404

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

PETRAS DULAKIS

VINCAS KUDIRKA TEBĖRA GYVAS

Amerikoniško gyvenimo “prošvaistės”

Malonu turėti žinių apie lietuvius, kur jie begyventų. Iš Amerikos, nustojus eiti LIET. BALSUI, gan ilgai neturėjome jokių žinių. Dabar, gavęs pundą VIENYBĖS numerių, galiu šį tą pranešti “Varpo” skaitytojams ir apie mūsų amerikonus. Iš tikro nežinia, ar pavydėt jiems, ar ne? Turi sau visokių draugysčių, kurios daro susirinkimus, tariai, renka pinigų labdariniams ir nelabdariniams, reikalams, “riktuoja” kijas į “balius”, taiso ant vandens ir sauso žemės “piknikus” “ant naudos bažnyčių”, rengia “ekskursijas” ir t.t. Tikrai didelis “ruchas”, anot Vienybės.

Iš tos pusės žiūrint, Amerikoje lyg būtų geriau, kaip pas mus, kur nėra nei tokio “ruchas”, nei tokios gyvybės. Tik tiek negerai, kad ten perisi “juodi žalčiai 7 colių ilgio ir žmogaus piršto storio”, kurie “praryti su vandeniu” ir “du metu” turėję už dyką gyvenimą žmogaus “pilve”, paskui “išvemi” pykta dar ir “šnypščia” ant geradario. Betgi po 5 dienų stimpas, tur būt iš piktumo, kad išbaidyti tampa iš ramaus apsigyvenimo. Pas mus Europoje tokių “nedėkingų” žalčių, Dievui dėkui, nėra ir nei mokslaknygėse apie tokius sutvėrimus niekur nėra.

Tai vis dar menki dalykai! Mes, Europos lietuviai, neva kalbame apie “vienybę”, o Amerikoje! — ką daug kalba apie susivienijimą, tai dar niekis, bet jie “vienybę” tuoju ir praktiškai panaudoja. Mes, šaukdami, idant lietuviai vienytųsi, negalime prikalbinti jų, kad nors menką darbėlį atliktų išvien, o Amerikos lietuviai, sudarę “vienybę”, kariauja net su “saule” (laikraštis). Mat, ką gali padaryti tikroji “vienybė”. Man rodosi, šitas pavyzdys išties gali įtikinti visus, nematančius dėl susivienijimo jokios naudos.

O kaip vėl vietiniai ten laikraščiai, kurie prikalbinėja lietuvius vienytis, sutinka tarp savęs — tiktai paklausykite:

Vienybė. Concordia parvae res crescunt, discordia et magnae dilabuntur (santaikoje ir maži dalykai bujoja, nesantaikoje dideli išyra).

Saulė. Saulė šviečia lygiai geriesiems ir piktiesiems.

Vienybė. Nelok, britone!

Saulė. O kad tave sutrintų saulė, besisukanti apie žemę! Kad tau sulįstų į snukį visos varlės, kurios nukrito sykiu su lietum apie Mahanoją!

Vienybė. Varles tu pati ėsk! O jeigu tavęs koksai kerdžius nedamokino dar, tai mokinkis pati, kaip ant svieto gyventi, ir į vietą, kiek keiksmų ir plojimų išeina iš tavo nemazgoto snukio, įdėk tiek karčių proto į savo kaušą, katrą galva vadini. Ant galo... šunį kaip nori mokink, o vis kaip šuniu buvo, taip šuniu ir bus!

Saulė. Tu illatrė, atskalliūnė, durrrnė, besssmegenė tu!..

Vienybė. O tu pažvelk į zerkolą: tenai pamatysi didžiausią durnių, asilą, galgoną, latrą, vienu žodžiu sakant, sutvėrimą, katras nevertas, kad ant svieto gyvena!

Užteks tų meilių žodžių. Iš to jau matyt, kaip gražiai galima pasišnekėti ir kokius argumentus reikia vartoti, idant skaitytojais galėtų daug, daug pasimokyti ir apsišviesti.

Kas čia kaltas? Norėdami žinoti, turime pažinti abudu priešus. *Vienybę* jau pažįstu, norėčiau tik pažinti *Saulę*.

Iš to, ką *Vienybė* sako, tai *Saulė* tur būt taipgi pusėtinai būžys. Ar *Saulė* perdaug svilina *Vienybei* akis, ar vėl taip užtemus, kad savo šešėliu trukdo *Vienybės* ūgi? Ko jodvi taip pešasi?

Vistiek tarp Amerikos lietuvių “ruchas”! Netrukus sulauksime ir pas mus, Europoje. Po ateinančių Naujųjų Metų turėsime Prūsiose, be *Varpo* ir jo vadovybėje leidžiamo *Ūkininko*, dar tris naujus lietuviškus laikraščius: *Apžvalgą*, *Naujas Žinias* ir ketinančią keltis iš numirusių *Šviesą*.

Gegužis, lakštingalos ir poetai

Jau seniai praslinko gegužis. Tia ir gerai, nes, tiktai atsipalaidavus nuo artimiausios jo įtakos, galima apie jį šaltai pasikalbėti. Gegužyje kalbėti apie gegužį, taip sau žmogišku liežuviu... ne, tai neįmanomas dalykas.

Gegužis tai poetų, lakštingalų, meilės ir lapienės mėnuo. Tą mėnesį visi kalba eilėmis, gieda sykiu su lakštingalomis, mylisi ir... valgo lapienę. Taigi, rodosi, tik apie tuos dalykus pridera rašyti, atsimenant gegužį.

Nuostabi to mėnesio įtaka, o ypač poetams. Tegul tik gaivinančiu savo kvapu pūstelėja į juos — tuoju tie nelaimingieji taiso sau pentinus, balnuoja pegasus (Pegasas sparnuotas žirgas, poeto fantazijos, vaidentuvės simbolis) ir žingine, šuo-liu, risčia, zovada — joja.

Poetai... na, tegul sau, bet jų pegasai (kalbu apie šios dienos Lietuvos poetus) — Dieve mieliausias! vienas spangas, kitas šlubas, trečias be klubų, ketvirto tik oda ir kaulai. Retai, retai kur pamatysi geresnį darbininko arklių, o jau apie žviginus eržilus tai nėra ko nė kalbėti — visai tokių nerasi. Žiūrint į lietuviškus pegasus, rodosi, kad juos žydėliai pirkto ant Parnaso (kalnas Graikijoje, kur sulig padavimais gyveno muzos — deivės, visų menininkų įkvėpėjos ir globotojos) jomarko metu, kaip beverčius, ugai vežiojo vandenį, o paskui pardavė šios dienos Lietuvos poetams oda išdirbti.

Ką daryt? Nturėdami geresnių, jojame ir ant tokių, varydami juos pentiniais, lūpų čiulpimu ir rėkimu naaa! Tie patys pegasai, tur būt pajutę ant savo strėnų jau ne žydo botagą, tik poeto lengvumą, mat nežemiško sutvėrimo, muistosi ir užrietę uodegas šokinėja.

Atsimenu, kad gegužyje ir mano kuinpalais (nors ploja šonais) šoko piestu ir spardėsi. Norėjau tada viską rašyti eilėmis. Bet, atsiminęs, kad net ir eilėms turi būti tinkanti vieta ir medžiaga, nuolat stabdžiau savo pegasą eiliuotais žodžiais (pegasai kitaip nesupranta):

Tpru, pegase iš Parnaso, nesispardyk sveiks!

Dirstelk tik ant savo šonų: ar tau griūt nereiks?

Pegasą tie žodžiai kiekvieną kartą apmalšino. Galimas daiktas, kad ir kiti atrastų malšinimo būdą savo pegasams, jeigu jie kartais nereikalingai spardosi.

Lakštingalos — jau kas teisybė, tai teisybė — gieda dailiai. Tik vieno dalyko negalima dar suprasti: ar jos visos gieda tą pat, ar kiekviena turi savo ypatingą giesmę? Reikia luktelti dar, kada pritaikys tuo reikalu fonografą, tada galima bus padaryti analizę, iš lakštingalų giesmių, ypač galima bus parodyti, kiek viena lakštingala pamėgdžioja kitą, arba kitaip sakant: kiek savo giesmės dalių paima tiesiog iš kitos lakštingalos giesmės. Taip, kaip visai neretai daro mūsų dainiai, išsirašydami tiesiog mūsų pirmūnų žodžius, kitų senesnių dainių (t.p. 73-74 p.).

Atmink lietuvišką šeimą!

Vienas garbingas lietuvis, pažįstamas iš gerų norų ir aiškių pastangų lietuvių naudai, parašė man laišką su tokiais žodžiais: “Pernai viename ‘Varpo’ Nr. buvo įdėtas straipsnis apie ‘lietuvišką šeimą’, kad lietuviai inteligentai stengtųsi vesti lietuvaites, iš to išdygsta vadinamoji ‘lietuviška šeima’. Dabar daugumas prišneka man: rašyti, sako, moka, bet kodėl jie patys, kai ateina laikas vesti, ieško sau žmonių tarp svetimačių, o neveda lietuvačių?” Vienu žodžiu, anas lietuvis verčia mus inteligentus, idant savo teorijas pritaikytumėm praktikoje.

Anuomet vienas Persų karalius įsakė savo tarnui, idant kasdien pasakytų: Atmink Atenėnus! Mums lietuviams taipgi priderėtų pasirūpinti, idant kas nors kasdien primintų mums: Atmink lietuvišką šeimą! Labai svarbus tas dalykas. Tačiau anas karalius galėjo sunaudoti savo tarno priminimą, o mes jaunieji Lietuvos inteligentai, kad ir kas valandą mums primintų apie “lietuvišką šeimą”, tą priminimą ne taip lengvai galime panaudoti. Nuolat girdime priekaištus, kad jauni lietuviai veda lenkes, ruses, vokietaites... Tad leiskite pasisakyti ir man.

Dėl pakurstymo susivesti į porą dėdienė-gamta suteikė tokį “traukutį”, kuris moterį lenkia prie vyro, o vyrą prie moters. Žmonės tatai vadina “meile”, apie kurią begiedodami tūkstančiai poetų džiova gavo.

Nerugokite ant manęs visos įsimylėjusios ir įsimylėjusios. Nekeikite poetai ir tie filosofai, kurie “meilės” pradžios ieškote ne žmė, tik ore — jeigu pasakysiu, kad tą “traukutį” dėdienė-gamta suteikė ne tik žmonėms, kurie turi poetus ir filosofus, bet ir kitiems sutvėrimams.

Apie “kitus” sutvėrimus čia nekalbėsiu. Kaip pasakoja seniai, kaip rašo apysakos ir kaip parodo mūsų pačių praktika, kad užsidegtų meilė tarp dviejų esybių, ne būtinai reikia, idant tos esybės viena kitą pamatytų. Kur be pasimatymo esybių užsidega meilė, kaip va Adomas Mickevičius pamilo Marytę, jos pačios nematęs dar, o tik išvydęs jos padurką, kabantį ant durų, — tai taip gali padaryti tik poetai.

(Bus daugiau)

MEŠKOS IR MES

5

Tyčia palikuolis

Grįžę į slėnį ir kiek pasilsėję, išvažiuojame į Sekvojų parką, garsų savo seniausiais ir didžiausiais pasaulio medžiais — sekvojomis. Tarp tų milžinų medžių tikrai pritiko gyventi tiems didiesiems žvėrimis. Taigi — jų ten ir netrūko. Ten ir gavome didžiausią išgastį nuo meškų.

Savo mažytę palapinę pasistatėme labai dailioje, bet kalnuotoje vietoje, prie didokos, aukšta žole apaugusios pievos, kur net dienos metu kyšojo besiganančių stirnų ragai. Stovykla buvo labai graži, bet ir labai primityvi. Vanduo bėgo iš kranų, pritaisytų prie kuolų. Jokia elektra nedrumsfė naktinės tamsos. Stovyklautojai apsišvietinėjo žvakėmis, lempomis, laužais. Apie devintą jau visur būdavo tylu ir tamsu.

Kai aplink laužai liepsnoja, o nuo sekvojų milžiniški šešėliai driekiasi, kalnu važiuojančių automobilių lempos fantastiškai apšviečia pakalnėje augančių sekvojų milžiniškus kamienus, ant kurių, kaip ekrano, atsimaša padidinti šešėliai žmonių, esančių tarp šviesų ir sekvojų. Vieną kartą stebėdamą tą šviesų teatrą, gerokai išsigandau. Automobiliui apšvietus pakalnę, pamačiau nuo vienos sekvojos prie kitos bevaikščiojant milžiniškos meškos šešėlį. Bet kokios meškos! Ji buvo geros bažnyčios aukštumo, stovėdama ant paskutiniųjų kojų, mosavo gero ažuolo drūtumo pirmutinėmis kojomis, o kai išsižiojo — atrodė, kad ne tik mūsų palapinę, bet bent pora automobilių iš karto prarijusi neužspringtų!

Žinoma, tai buvo tik iliuzija. Tik šviesos žaidimas su šešėliais — natūralus cinemaskopas. Bet kai tupi tamsoje, susirangęs mažytės 4 pėdų aukštumo palapinės angoje, kai aplink stovi medžiai, savo viršūnėmis debesis maišę dar tada, kai piramidės buvo statomos, kai visur taip nežemiškai tylu, tik aukštai aukštai vos vos girdėtis šiušant sekvojų šakelės, — imi ir patiki trumpai akimirksniui pasakoms apie milžinus! Ir kiek kartų mačiau tuos didžiųjų meškų šešėlius, tiek kartų šiurpuliais bėgiodavo nugara. Nors protas žinojo, kad tai tik padidintas šešėlis paprastos pažįstamos meškelės, bet vaizduotė bevelijo tikėti milžiniškoms baisininkėms, bevelijo išvaizduoti dinosauro, mamutų, slibinų ir milžinų gadynę, dar tebegyvą po tas milžiniais medžiais, seniausiais pasaulyje gyvais padarais.

Stovykla buvo nedidelė, bet meškų labai mėgstama. Dienos metu vis tai viena, tai kita praeidavo pro palapinę, o vakare tik ir šmėžuodavo tie cinemaskopiniai šešėliai, prie atmatų einančiųjų. Iki to laiko jau su meškomis šiek tiek buvome apsipratę. Manėme, kad ir bijoti jų nustojome.

Vieną naktį, kai po vakariinės laužas baigė degti, sugulėme apie pusę dešimtos. Vos tik pradėjome migdytis, netoliese urr! suurgė meška. Pagalvojome, kad gal susipeikstė prie atmatų. Tik vėl dar garsiau urr! sukriokė. Iškišome galvas iš palapinės: nieko nematyti. Stovyklautojai jau visi sugulę, visur tamsu, tik pro sekvojų šakas žiburiuoja žvaigždės. Pašvietė lempute: kalne, netoli didžiosios sekvojos, kur buvo atmatų kubilai, šmėkšojo kažin kas juoda.

— Būs meškos susipešusios prie atmatų, — nusprendėme. — Nu, ir tegu sau pešasi.

Atsigulėme, susiklostėme ir, tur būt, užmigome. Tik po kiek laiko kad sukauks sukauks, kad sumatros! Mums iš pirmo įmigio atbudus, atrodė, kad tiesiai šalia mūsų palapinės! Išsigandę išbėgome laukan. Visur tamsu ir tylu. Pašvietė lempute kubilus: nieko ir ten nematyti. Susėdome palapinėje ir laukėme, kas toliau dės. Ir vėl mauroja! O kriokimas, o staigimas! Gal patinaf pešasi? Nelabai nusimanydami meškų biologijoje, vis dėlto manėme, kad pervėlus metų laikas šitokioms peštinėms. O maurojimas vis didėjo, vis smarkėjo, ir buvo toks piktas, baisus, grasinantis, kad mūsų nugarose nebeliko nei vietos šiurpuliams bėgioti, ir pradėjome drebtį, kaip drebulės. O maurojo rodės, čia pat, tuojau už palapinės. Nėjuokais nusigandau.

— Einu ir kursiu laužą. Meškos ugnies bijo, nelis. O į palapinę ko gero gali netyčia įsokti.

Jau dabar žinojome, kad meškos be reikalo neįdūksta ir tyčia mūsų neidraskys, bet bijojome pakliūti, kur du pešasi. Tada trečiasis ir nekaltai gali prikišti kaltį.

Sukūriau dar tebešiltoje ugniavietėje laužą. Sėdime aplink ugnį, apklotais susisupstę, ir žvalgomės į tamsą. Sukilo ir kiti stovyklautojai. Vienas kitas, užsidedęs automobilio lempas, pradėjo su šviesomis ieškoti tos staugiančios baisybės. Kiti su didelėmis kišeninėmis lemputėmis švitino po medžius, nes, kiek geriau įsiklausius, atrodė, lyg staigiam iš medžio.

Ir tikrai! Vienas automobilis užtiko kaltininką. Šviesos nuplėkostas, pasijudino iš netolimos pušies lipti žemyn — mažas meškiukas!

Dabar supratome, kas buvo atsitikę.

Motinos meškos atsiveda vaikus žiemą, dar tebemiegodamos, kai dar visur sniegas. Mažytis padarėlis, mažesnis už

kačiuką, įsikniaupia į šiltus motinos kailinius prie jos krūtinės, maitinasi ir auga. Kai motina visai išbunda, jau jis didokas ir po kiek laiko jau eina su ja pavasario pasižiūrėti. Meška vaiką vedžioja dvejus metus, per tą laiką mokydama jį maisto ieškoti ir kitokių meškiškų mokslų, kurių svarbiausias yra greitas įkopimas į medį. Kol dar maži, šitie švelnūs padarėliai turi daug priešų, jų tarpe net tėvus meškinus. Vos tik mažiausias pavojaus šešėlis, motina urr! suurgia, ir vaikas kaip kamuolys įsiritą į medį. Pavojui praėjus, ji vėl suurgia — išlipti. O kai jau vaikas sulaukia dviejų metų — subrendimo laiko, meškos nuomone, — ji vieną gražią dieną įlaipina jį taip į medį, o pati nueina negrižtinai.

Taip atsitiko ir su tuo mūsų meškučiu, tiek mus prigąsdinusi. Kai girdėjome ir matėme mešką po sekvoja, tai be abejo, buvo jo motina, įlaipinusi jį medin ir liepusi ten jam sėdėti. O pati ėjo ir nuėjo sau. Vaikas išalko, o gal ir pabūgo — ir pradėjo verkėti motinos. Mums, meškučio verkimo nesuprantant, atrodė baisus grasinantis maurojimas, o iš tiesų buvo tik kūdikio šauksmas savo gaurotosios mamos! Našlaitėlis! Ai, kaip buvo tada gėda tos baimės...

Lempoms į akis bešvitinant, vargšas meškiukas, vis dejuodamas ir šaukdamas, pradėjo lipti žemėn. Kiek nusileidęs, matyti, prisiminė motinos draudimą nelipti, ir verkdamas vėl užsiropštė viršun. Baugu mamos neklausyti — ji moka gerai kudašių padulkinti ir sunkia letena per ausį užkirsti, — bet baugu ir tų šviečiančiomis akimis baidyti ir aplink juos be jokio reikalo pradėjusių vaikštinėti žmonių. Kažin ką jie bus sumanę — gal nori vargšą sugauti? Maziukas nebežinojo nei ką bedaryti! Vėl lipa žemėn, dar labiau kaukdamas ir dejuodamas. Tik dviejų metų padaras, o jau turi išspręsti tokią sunkią problemą tarp pareigos ir baimės, kurios neįveikia kartais ir dideli suaugėliai. Baimė nugalėjo: kad ir baisu mamos, bet šviesų dar baisiau, — jis nulipo žemėn ir pabėgė į šalin. Bet nulipus, vėl mama prisiminė, antra vertus — kur dingsi: aplinkui baidyklės žibančiomis akimis varsto, — pabėgėjęs pora žingsnių, jis įkopė į kitą pušį. Pagaliau baidyklėms nusibodo, jos užsimerkė. Žmonės irgi išsivaikščiojo. Sugulėm ir mes. Dabar ramiai miegojome. Kąrts nuo karto girdėjome našlaičio balsą, bet dabar visai nebebijojome, ir jis mums visai kitai skambėjo: nebe piktai, grasinančiai, bet gaudžiai, dejuojančiai, vaikiškai. Po kek laiko nutilo staugės. Gal nusibodo, o gal užsnūdo.

Kitą rytą pamatėme ir patį kaltininką. Tupėjo aukštoje žolėje, pakalnėje nuo mūsų palapinės, ir vartė kažin ką nevikriai vaikiška letena — gal kokį vabalą ar šaknelę. Paskui nulingavo per pievos aukštąsias žoles.

Po pusryčių nuėjė į krautuvę, radome jį ten. Šalia krautuvės augo didelė sekvoja, po kuria turistai labai mėgdavo fotografuotis. Ir mūsų naktinis staugikas betupis po tą sekvoją, žmonių apstotas. Kažin kas jam buvo numetęs maišiuką su riešutais. Meškutis tupėjo prigulęs prie žemės kaip šuniukas, prysakinėmis letenomis prispaudęs maišiuką, draskė jį nagais ir dantimis. Praplėšęs, traukė riešutus ir čiarmojo kevalus ir branduolius kartu, paskui kevalus išspiaudamas. Kaip prie kokio stebuklo, iš visur ėjo prie jo žmonės, vedini ir ant rankų vaikais nešini. Visas kelias ir aikštė pristoję automobilių, iš krautuvės, iš valgyklos, pietus palikę, iš gasolino stoties — bėgo žmonės. Vieni aplink sustoję žiopsojo, pirštais rodydami, kiti arti prieję fotografavosi, taikydami, kad išeitų kartu su meškučiu. Gyvulėlis jokio dėmesio į žmones nekreipė, tik kramtė pusryčius, ir tiek. Kai kurie vaikai tiek įsidrąsino, kad prieję visai arti pozuoti, bandė jį paglostyti. Bet štai meškiukas paskutinį kevalą išspiovė ir galvą pakėlė. Kaip greitai visi aplink sustojusieji šalin atsoko! O kai jis atsikėlė ir, galvą linguodamas, pradėjo eiti, žmonės klupdami virsdami spruko į šalis, tempdami už rankų vaikus, smukdami kuo greičiausiai į automobilius. Kai kurie vaikai tėvams ant pečių užsikraustė.

Tik mudu sau ramiai stovėjome ir ironiškai šypsojomės. Manėme, kad užtenkamai jis buvo mus naktį pribauginęs, pridrebinęs. O ir mūsų baimė buvo visiškai išgaravusi. Nesakyčiau, kad būtumėm ėję ir glostę jį, kaip kai kurie bandė. Ne. Glostyti nežadėjome, bet ir bėgti neturėjome. Mūsų motto nuo šiol buvo: mešką gerbk, bet jos nebijok. To dėsnio nutarėm laikytis visados. (Bus daugiau)

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ
KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl.

Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00,
o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausitė, jei pinigų pasiūsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

MOKSLO ŽINIOS

Leukemia pagydoma kaulų smegenimis?

Praneša iš Spokane, kad ten trijų metų mergaitė, Julie Erickson, kuri daktarų sprendimu turėjo mirti dienų bėgy, po operacijos gyvena jau septynias savaites ir nerodo daugiau jokių ligos ženklų. Jinai sirgo aštria leukemijos forma. Tai yra liga kitaip vadinama kraujo vėžiu. Tas kraujo vėžys reiškia, kad kauluose yra sugedę tam tikri smegenys, kurie gamina kraują. Tam trūkumui pašalinti daktarai pradėjo bandyti kaulų smegenų iš sveiko žmogaus leidimą į tokio sergančio kaulus. Julijai Erickson buvo paimti 3 "skiepai": du iš jos motinos kaulų, vienas iš artimo vyriškio donoro. Smegenys iš kaulų ištraukiami tam tikra adata buvo įšvirkšti į Julijos kraujagysles, kuriomis tie smegenys nuėjo ir nusėdo jos kauluose. Prieš tą operaciją mergaitė buvo paruošta masinėmis X spindulių dozėmis, sunaikinant jos kraujuje ne sveikas kraują gaminančias celes ir kitokius rezistencijos mechanizmus, kuriais paprastai organizmas neįsileidžia svetimo kūno "skiepų".

"Tai tebėra griežtai pionieriški bandymai", sako daktarai. "Bet tai yra vienintelis naujas kelias leukemijai tirti, kai visi kiti būdai nepavyko".

Vabzdžiai yra žmogaus didžiausi priešai

Pasidalinęs į dvi stovyklas, — baltą ir raudoną, — pasaulis šnairuodamas vienas į kitą, pradeda pamiršti, kad didžiausias visų žmonių ateities priešas yra vabzdžiai, pareiškė Dr. George C. Decker, Illinois Natural History. Nepamirškime, kad didžiausius pasaulio karus nulėmė ne armijos, bet vabzdžių nešamos ligos. Net per II pasaulinį karą pietiniame Pacifike teko pirma išnaikinti vabzdžius, kol buvo galima pradėti atakuoti japonus.

Vabzdžiai yra daug geriau prisitaikę aplinkybėms, kaip žmonės. Žmogus turi pasikliauti savo "toli gražu netobulu" intelektu, kai vabzdžiai evoliucijos keliu yra išsivystę paveldėjimo būdu daugybės mažai naudojamų ar visai nenaudojamų faktorių, kurie jiems, reikalui atsiradus, padeda greit prisiderinti prie naujų sąlygų. Be to, vabzdžių neapsakomas veislumas ir sparti išsivystymo raida padeda prisitaikyti labai greitai laiku. Laimei, mokslas turi išradęs visą eilę priemonių — cheminių ginklų vabzdžiams naikinti, tačiau visos tos priemonės yra tik sulaikomojo pobūdžio, ir vabzdžių invazija gali prasilažti pro kontrolės barjerus bet kada. Vien JAV vabzdžiai sunaikina milijono žmonių darbo pastangas ir pridaro už 4 bilijonus dolerių nuostolių kiekvienais metais.

Mielės padės vėžį pažinti

Dr. Carl Lindegren, 62 metų, S. Illinois universiteto biologijos tyrinėjimų laboratorijos direktorius, kalbėdamas Illinois bakteriologų susirinkime, pasakė, kad ilgą laiką jo daryti tyrinėjimai su mielėmis patvirtino pažiūrą, jog paveldėjimo mechanizmai nebūtinai yra tik narvelių branduolyje, o taip pat ir jų apvalkale, vadinamame cytoplazma. Tam tikslui mielių narveliai esą geresni mokslo įrankiai paveldėjimui tirti, kaip bakterijos.

Vokietis tikisi suradęs energijos raktą

Goettingen, Vokietija. Žinomas vokiečių fizikas prof. Werner Heisenberg mokslininkų konferencijoje Goettingene pareiškė, kad jam esą pasisekė suformuluoti naują jungtinio lauko (unified field) teoriją, kurios visą laiką ieškojo Albertas Einšteinas. Jei tai pasitvirtinsia, tada jo naujoji teorija reikštų, kad visi prigimties energijos laukai turi savo bendrą šaknį. Jo bendradarbių štabui pirmą kartą pasisekė "išdirbti pasiūlymus, kaip matematiškai suformuluoti įstatymus, kurie išaiškina pačių mažiausių medžiagos dalelių, t.y. pačios medžiagos struktūrą". Trukšą dar metų metai, kol mokslas galės nuspręsti, ar jo naujoji teorija yra teisinga. Dr. Heisenberg yra 57 metų ir 1933 m. jis gavo Nobelio premiją už fizikos darbus.

Inercijos barjeras

Didžiausioji kliūtis erdvių skraidymui bus, kai erdvių laivui artėjant prie šviesos greičio, teks susidurti su "inercijos barjeru", sako žymus fizikas Dr. Robert H. Boden. Juo greičiau koks daiktas skrenda, juo didesnis darosi pasipriešinimas, arba inercinė masė. Mūsų dienų technologijos priemonėmis, norint iššauti mažiausią žvyrą grūdėlį iki šviesos greičio, t.y. iki 186,300 mylių per sekundę, reiktų panaudoti namo didumo degalo kiekį. Kokio tada reiktų kiekio, norint į tokį greitį įvaryti didelį erdvių laivą? Mokslininkai tad sako, kad "tuo tarpu mes būsime labai daug pasiekę, jei išvysysime 10 mylių greitį per sekundę", ir tuo tarpu pakaktų mūsų saulės sistemai ištirti. Paklausus aiškiau pasisakyti apie tą inercijos barjerą, Dr. Pickering atsakė: "Mes patys nežinome. Čia mes tebesame tokio pat padėty, kaip buvome 1920 metais, kol supratome, kas yra garso barjeras".

Rusai prisiuvinėja šunims galvas

Maskva. Sovietų biologai tvirtina, kad jiems pasisekė šuns galvą priauginti prie jauno šuniuko kūno ir šuniukas po tokios operacijos gyveno dar 6 dienas, ir rodė visiškai

normalius refleksus. "Jis lakė vandenį, reagavo į šviesą ir garsą ir net rodė jauno šuniuko polinkius žaisti", pareiškė Vladimir Demohov, Medicinos instituto Maskvoje narys. Rusų chirurgai padarę ir kitokių eksperimentų, būtent išlaikę gyvą per 6 val. nupiautą šuns galvą ir kitam šuniui prisiuvo jo paties nupiautą koją po 25 valandų.

Kitas rusų biologas, Sergei Briunenka, taip pat išlaikęs kelias valandas gyvą šuns galvą. Padėta ant lėkštės šuns galva ėdė maistą, padėtą prie jo snukio, plačiai išsižiodavo ir registruodavo visą eilę kitų refleksų.

Rusai tikisi, kad netolimoj ateity bus galima pradėti prisiuvinėti vieno žmogaus galvą kitam...

Duonos pelėsiai geriausi vaistai

Bostonas. — Pelėsiai, kurie auga ant pasenusios duonos, rasti kaip geriausi vaistai nuo kraujo sutirštėjimo ir užsikimšimo, pranešė išradėjas Dr. Mario Stefanini St. Elizabeth ligoninės medicinos tyrinėjimų direktorius Massachusetts širdies asociacijai. Iš tokių pelėsių pagamintas ekstraktas, įšvirkštas į organizmą, per minutes suranda ir sunaikina kraujo sutirštėjimus bet kurioj kūno vietoje. Naujasis atradimas suteikia greitą pagerėjimą širdies ligoniams ir yra vienas svar-

biausių medicinos laimėjimų pastaraisiais 10 metų, palyginamas tik su penicilino išradimu. Dr. Stefanini darė bandymus su 25 pacientais ir visi buvo sėkmingi. Iš 50 pelėsių rūšių tik dvi yra tinkamos. Jos pagamina vad. proteolitinės fermentų, kurios kūne naikina proteino medžiagas, įskaitant ir kraujo sukrekėjimus. Pelėsiai duodami juos išvirkščiant į kraujo srovę, kuria vaikščiodami jie ir sunaikina negeroves. Pavartojant ligos pradžioje, bus galima išvengti širdies ligų įsisekimo ir kitokių invalidumų, dėl kraujo arterijose užsikimšimų.

GRADINSKAS

Radijai, Fonografai, TV, HI F
NUOLAI DA LIG 1/3
vokiškiems aparatams • Vietiniai
Hi Fi, stereo garso rekorderiai.
DUODAM ISSIMOKETINAI.
PRIIMAM SENUŠ • TAISOM
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonas:

PROspect 8-2013
7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

SKOLINK IŠ STANDARD

UŽ

ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ

TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00

Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

Keista, bet faktas

Vištų pėdos 7,000 pėdų okeano gilumoje

Kolumbijos universiteto mokslininkų grupė, kuri Arktikos vandenyne plaukioja ant didelės ledo lyties, darydami įvairius mokslinius tyrinėjimus, praneša, kad apie 400 mylių nuo šiaurės ašigalio šiaurės Ledinuotame vandenyne jie darė okeano dugno fotografavimus, nuleisdami specialiai pritaikytą foto aparatą ant ilgos vielos per 7,000 pėdų į okeano dugną. Jie nustebė, kai išaiškinus nuotraukas pastebėjo dugno smėlyje įmintus pėdsakus, labai panašius į vištų pėdsakus. Nepanašų, kad tie pėdsakai būtų padaryti jūrų dugno kaušelių, kurie paprastai praraušia šliaužymėlę ir yra matomi tų šliaužymių gale iširause. Tie "vištų pėdsakai" yra tik pėdsakai, ir neko nematyti, kas juos būtų padaręs.

Hipnozė per tolraštį

Danijoje, Aalborgo mieste šiomis dienomis buvo sėkmingai pirmą kartą išbandytas hipnotizavimo būdas per tolraštį (teleprinterį), kurį atliko žinomas danų hipnotistas Peter Lie su Walteriu Petersenu. Niekur pasaulyje toks bandymas dar nebuvo darytas. Bandymas buvo surežisuotas taip: viename name sėdėjo pats Lie, kitame prie tolraščio priimtuvo sėdėjo Petersenas su daktaru Boegeskov-Jensenu. Lie pasiuntė per tolraštį tokią žinutę:

"Kai tik perskaitysi mano vardą, tamsta nugrimsi į gilų ramų miegą. Miegodamas nejausi jokio skausmo. Tamsta miegos lygiai tris minutes ir atsibusi geriausioje nuotakoje. Peter Lie".

Aparatui pradėjus rašyti, Petersen pradėjo skaityti žodį po žodžio ir vos tik perskaitė paskutinį žodį "Lie", kaip jo galva nusviro ir abi rankos nudribo.

Bandymą kontroliavęs Dr. Boegeskov - Jensen įvykį taip aprašė: "Kai tik Peter Lie vardas popieriuje pasirodė, jis nugrimzdo į gilų miegą. Jis pabudo lygiai po 3 minučių. Transo metu jis visiškai nieko nejautė badant per jo rankos riešo odą ilgą hipodermine adata. Jo akių lėlytės buvo išplėtos kaip miegančio žmogaus. Pulsas buvo tvarkingas. Jis rodė normalius refleksus ir jo kvėpavimas buvo normalus". Ligi šiol Peter Lie buvo užhipnotizavęs žmones per telefoną.

Vaiduoklis išvaikė gyventojus

Seaford, N.Y. Spauda praneša, kaip įvykusį faktą, kaip Mr. ir Mrs. James Herrman ir jų du vaikai neseniai pabėgo iš savo namų, nebegalėdami pakelti bonkomių ir indais bombardavimo ir kaimynams neatsistebinti. Hermanų šeima buvo nustebinta ir nemažai

išgąsdinta, kai vasario 3 dieną pradėjo nuo lentynų skraidyti ir daužyti bonkos, perfiumų bonkutės, dažų blėkinės, terpentinas, kosulio vaistai, amoniakas ir švėstas vanduo, kamščiai atsikamšyti ir skystimas laukian varvėti. Pašauktas Nassau apskr. policijos atstovas detektyvas Joseph Tozzi ketvirtadienio naktį pats buvo liūdininkas, kaip cukraus indas su apie svaru cukraus staiga pasikėlė nuo užkandinės stalo ir tvojė į netoli buvusį stalą, net išmušdamas stalo lentos gabalą. Detektyvas Tozzi praneša:

"Joks žmogus negalėjo to cukraus indo paliesti. Aš stovėjau kitapus užkandinės durų. Vaikas (James, 12 metų) buvo per kokius 15 žingsnių nuo stalo. Tėvas kalbėjosi su manim. Mrs. Herrmann ir duklė Lucille, 13 metų, buvo kitame kambaryje. Užtenkamai paveiktas Tozzi išvyko, bet ilgai netrukus Mrs. Herrmann vėl pašaukė policiją, pranešdama, kad rašalo bonka pakilo nuo stalo ir atsimušusi į frontines duris sudužo į sieną, aptaškydama fašalu tapetus ir kilimą. Kitą dieną visa šeima išsikraustė gyventi pas draugus. Policija ir Mr. Herrmann kreipėsi į Brookhaven National Laboratory mokslininkus, bet ir tie nieko nepasakė.

Kas yra ridikas?

Washington. Kada ridikas nėra ridikas? Į tai atsakė kongresmanas Machrowicz (dem. iš Mich.), esą jo gimtojoje Lenkijoje "ridikais" vadinami tokie komunistinės valdžios pareigūnai, kurie iš paviršiaus yra raudoni, o viduje kiaušiai balti. Tiesą pasakius, šiandien bene visi komunistai yra išvirtę ridikais, tik tuo skirtumu, kad daugumas jų viduje yra ne balti, bet visiškai pajudavę.

Laikrodis - taksometras

Monon, Ind. — Garažo mechanikas Mike Stiller, belopydamas automobilio padangą, rado joje rankinį laikrodėlį, kurio savininkas, to paties garažo kitas mechanikas, pasisakė buvęs jį pametęs prieš keletą savačių, belopydamas tą pačią padangą. Automatiškai užsivedęs laikrodėlis tebedidamas padangoje išvažinėjo 700 mylių.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles

Kas dieną: pirmadienį iki šeštadienio nuo 8:30 iki 9:15 ryte, ir kas pirmadienį nuo 7 iki 8 vakaro.

Sekmadienį iš radio stoties WOPA, 1490 kil. ir FM 102-3 MC. 8:30 iki 9:30 ryte.

Tel.: HEmlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

Garsinkites "N-nose"

Liesi laikai vaikinams

Londonas. — Oksfordo universiteto studentės nutarė neturėti "nieko bendro" su vaikiniais, kurie neprisidės prie kampanijos, reikalaujant už-

drausti atomines bombas. Jos savo ryžtui pavyzdį paėmusios iš graikų komedijos "Ly-sistrata", kurioj senovės graikų moterys tuo metodu priverė atėniečius baigti karą prieš Spartą.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAI PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS. Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, įeigu perkama kartu su duslintuvu. DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Artinasi Velykos, o mūsų artimieji neišdrįsta prašyti vaistų, aprangos, o ypač maisto, todėl susirūpinkime ir paskubėkime suteikti jiems velykinį džiaugsmą, pasiūsdami tikrai vertingus siuntinius per mūsų visiems žinomą lietuvišką įstaigą, kuri siunčia aukščiausios rūšies prekes iš Europos valstybių už žemiausias kainas iki 44 svarų. Mūsų siuntiniai pilnai apmokėti. Aukštesnės kainos, pažymėtos raide S, — Sibiriui.

No. 32 — \$55.65—S—\$58.00 No. 37 — \$48.45—S—\$50.80

11 sv. rūkyto kumpio
5 svarai cukraus
5 sv. kvietinių miltų
2 svarai kakavos
2 svarai bėkonio
2 svarai dešros
1 sv. 13 oz. sviesto
1 sv. 13 oz. margarino
1 sv. pieno miltų
1 sv. kiaušinių miltų
1 svaras šokolado
1 svaras kavos
1 svaras medaus
15 oz. razinkų
8 oz. kepiniai pulv.

No. 33 — \$30.50—S—\$32.85

20 sv. kvietinių miltų
18 sv. kiaušinių taukų
1 sv. kiaušinių miltų

Ligoniams ir Sibiriui

10 sv. vynuogių cukraus
5 sv. medaus
5 sv. džiovintų vaisių
4 svarai sviesto
4 sv. kepenų pasteto
3/4 sv. vištienos
1 svaras kakavos
1 sv. šokolad. saldinių
7 oz. Jell-O
160 kubikų buliono.

No. 39 — \$26.90—S—\$29.25

10 sv. kvietinių miltų
9 sv. taukų
5 sv. monų
5 sv. ryžių
5 sv. cukraus
1 sv. 11 oz. makaronų
1 sv. pipirų
2,000 tablečių sakarino.

Dėl naujų SSSR potvarkių virš 22 svarų anglišių medžiagų užsakymai laikinai sustabdyti.

VELYKINIS IŠPARDAVIMAS—NUPIGINIMAS—\$2.00—\$2.50.

14 skirtingų 100% angliškos vilnos siutams po \$6.00 yardas. Siūsdami užsakymus raštu, rašykite aiškiai adresus ir pridėkite čekį. Darbo valandos, išskiriant šventadienius, 9—6 val.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th St., Chicago 23, Ill., USA. Tel.: CRawford 7-2126

SKYRIAI:

3305 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill., USA Tel.: LAfayette 3-2021

6908 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

UNIVERSAL PARCELS SERVICE CO.,
1267 W. Fulton St., Grand Rapids 4, Mich.

DIENŲ SKEVELDROS

1
Kovo 1-ji... Kaip visada, i kalendorių pažvelgus, mintys šokinėja iš šandie į vakar, ir toliau, giliai praeitin, kad vėl lyg nuo tramplyno šautų pirmyn. Sūkuriu. Ratilais. Kaip aprimstą sudrumsti vandenys.

1928 — 1958, vadinas, tai buvo prieš 30 metų. "Klube J. Tysliavos vakaras..." Kaip patekti? Lietuvių kalbos mokytojai (kun. V. Zajančauskui) užtarus, direktorius, kad ir neoficialiai, *kai kam* leido. Patekau į laiminguosius, ir vakaro belaukiant, ak, kaip pratyso valandos! Dar nuo vienos pamokos atsiprašėm, ir šaltą speiginį vakarą bėgom apsiaustus pažasty besinešdami. Apsivilkome Klubo (Dominikonų gt.) tarpdury. Užsiėmėm pozicijas. Vyresnieji būriavosi besišnekučiuodami. Greit apšilom, išilom, ir užsidegėm. Vienas kitas vyresniųjų tebesėdėjo, šiaip visi stovėjo pirmyn palinkę. Plojom, kad net delnai svilo. Ir staiga vienas žmogus pašoka iš pat pirmosios eilės:

— ... šlamštas! — šūkteri ir eina iš salės.

Kas? ogi R. Mackonis. J. Tysliava šaltai ir atlaidžiai žiūri į duris.

— ... Purvas! — ir pakyla dar vienas žmogus. Ir kai šis išeina, mes plojam, o kai deklamacija — saugom tylą, net kvapą sulaikydami. Literatūros vakaras nusitęsė giliai naktin, ir nesinorėjo skirstytis.

Poetas Juozas Tysliava buvo pirmasis literatūros atstovas iš Nepriklausomosios. Beje, 1927.2.21 per velionii dr. J. Bašanavičiui pagerbti akademiją kalbėjo Tomas-Vaižgantas. Atkūrė "Aušros" metą. Užbūrė gražiu žodžiu (atrodė, lyg močiutė Velykų stalaudimėliu klostytų!). Čia betgi buvo poezijos puota. Maištas. Žengiančios literatūros riksmas pabusti kurti naujų vertybių. Šemerys. Žengė Rimydis. Binkis.

*Gana sacharininti širdis
ir i skaudžiamas vietas
kompromisų kloti kompre-*

Ryto dieną užė visa gimnazija. Maištas tarp mokinių plėtėsi ir gilėjo. Ginčai ir diskusijos sėjo naują sėklą. Kritikos. Skepticizmo. Nusivylimas kai kuriais žmonėmis, ypačiai R. Mackoniu. Buvo lyg mūsų. Gali sakyti, pryšaky mūsų. Ir štai išėjo iš rikiuotės. Maža to, atsisuko prieš mus. Piestu. Atšiauriu žodžiu. Vai ir neįtūtė J. Tysliava savo poezijos vakarų skilimą tarp Vilniaus lietuvių begilinąs.

1926 m. sausio vidury pasirodė ateitininkų "Jaunimo Draugas". Tų pat metų spalį "Atžalos" kuopa. Tai prieš gimnazijoj ilgai veikusią "Mildą" (vadovavo liberalai mokytojai: dail. V. Kairiūkštis, dainybos ir vaidybos A. Kru-

tulys ir kt.). Atsimenu, susirėmė sykį R. Mackonis su A. Juknevičium ("Jaun. Draugo" ist. ir red.). Isidegėm ir mes. Skautų (ist. ir vadovas Pr. Žižmaras), esperantininkų (A. Mačionis, Sabalis) ir "Mildos" likučių paremti 1927 m. spalį "okupavome" visos "Atžalos" vyr. vadovybę (iš sekcijų tik eucharistininkai liko pas ateitininkus). 1928 m. vasario m. į "Atžalą" grįžo ateitininkai. Mat, bendrabučių vadovybei paspaudus į balsavimą suvaryta, vargšės, mergaitės ir, be to, padaryta kiti "ėjimai". Tada pavasariop įsisteigė "Vytauto" kuopa, kurion suėjo visi ne-ateitininkai. Pralaimėjimas "Atžaloj" nenustebino, nustebino mildiečio R. Mackonio pasukimas į dešinę, netgi į "Jaunimo Draugo" red-jos kolektyvą, vėliau į suskilusį Laičinąjį Vilniaus Lietuvių Komitetą. Maža to, žygyje į dešinę ans įžeidė savo buv. šefą — dr. D. Alseiką (kai R. Mackonis grįžo iš kariuomenės, priėmė į "Kelio" redakciją). Viešai pavadino Jogaila, ir Dr. D. Alseika (šaltas ir pusiausvyros visuomenininkas) nebeiškentė — skėlė į veidą. Vėliau R. Mackonis gavo "aušų" nuo poeto Cz. Miłoszo (mat, jaunųjų Vilniaus literatų sąjūdį išvadino... žagarais), ir dar pora atvejų kėsintasi į tą patį liūdną veidą!

Tai todėl salė užė iš džiaugsmo, kai R. Mackonis apleido literatūros vakarą. Apleido. Bet protesto ir savotiško keršto nepaleido, sutaupe į straipsnį, kurį ryto dieną paskelbė kun. Kraujalio "Vilniaus Varpe". Str. buvo labai įžeidžiantis, rodos, antrašte "Vėjų poezija". Į jį J. Tysliava atsakė antrąjį, baigiamąjį naujosios lietuvių poezijos vakarą (tame pat Lietuvių Klube): — (maždaug) Rapole Mackevičiau, gyvenimas — ne autobusas Mickevičiaus gatvėje, už uodegos pastvėręs nesulaikys!

Dar kažkas įsižeidęs išėjo. J. Tysliava, atsakęs į priekaištus, rečitavo savo poeziją. Lyg šandie girdžiu:

*Skamba jūrų daina,
Vakarinė daina
Pakrašty — mano pasakų
rytas.
Ei, skambėk ir aidėk,
Mano laimė jauna,
Tau svajonių dangus atda-
rytas.*

1928-1958 m. Lyg archyve kilnotumei senus rankraščius. Vilniaus lietuvių visuomenė diferencioavo. "Gyvenimas — ne autobusas". Kairė išleido "Vilniaus šviesą" (Nr.2-3 idėjo entuziastišką J. Tysliavos poezijos vakarų aprašymą). Tautininkai "Lietuvišką Barą". R. Mackevičius-Mackonis, Dr. D. Alseikai mirus, ant kapo padėjo didelę raudoną rožių puokštę. Viskas keičiasi...

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 8, 1958

P. nacių kaceto, po sovietų kseto, ak, R. Mackonis privrstas rašyti į gen. Michailov "sniego operacijos" spaudą. Gal viso šito ir nerašyčiau, bet va atsiminiau, kad eu "skolingas" J. Tysliavai. Kolegė O. Miciūtė ir dar pora tada bandžiusių rašyti gimnazisčių prašė perduoti pasveikinimą J. Tysliavai, mat, i II-ji poezijos vakarą, mergaičių bendrabučių vadovybės įsakymu, buvo "griežtai uždrausta". Juokinga? aneikiek, visur, anot to priežodžio, duona su pluta. O ašmi tą vakarą nieku būdu prie J. Tysliavos nepriėjau. Ryto dieną jis grįžo į N. Lietuvą, vėliau iškiolo į JAV. Linkėjimus perduodu šandie... po 30 metų. Vėloka? Ak, kaip L. Dovydenas sykį laiške rašė, — suvėlavęs traukinys visada yra geresnis už neišėjusį iš stoties...

2
Dar vienas atsiminimas. Ir gi iš gimnazijos. Susirinkimai. Pirmiau diskutuodavo ir kritikuodavo vyresnieji. Bet laikas atidaro erdvę kiekvienam vabalėliui. Priėjau ir "po kadencijos" perdaviau jaunesniam literatų sekcijos vadovybę. Sėdėjau būry ramus, netgi gėrėdamasis esąs laisvas nuo pareigų. Skaitė merginukės. Vienas, dar vienas, vis eilėraščiai. Monofoniška. Staiga vyriškas rūstu bsalsas:

"Kuris? kuris dūrė kardą į krūtis?" Visi apstulbom. "Jau tik ne aš" — tylą nutraukė griežtas Balio (dail. Macutkevičiaus) balsas. Visi prapliupo juoktis. Eilėdarys (vėliau pramokyklos mokytojas) Purvinis stovėjo įsirežęs ir provokuojantis. Staiga pašoko dir. M. Šikšnys: "Fui, ar girdi, ką čia skaitai?" "Licentia poetica" — atrėžė. Direktorius susinervinęs: — Jeigu dūrė tai į krūtinę, bet ne į..." "Licentia poetica" — kartojo užsispyręs. "Fui, sėsk, ar girdi! ir prieš skaitydamas išmok patylėti!" — jau gana rimtai baigė direktorius.

"Licentia poetica", ak, šiais 2 žodžiais galima daug pernykštės poezijos knygų surecenzuoti. "Licentia..."

1949 m. (žiemop) vienas reporteris teiravosi pas kelių eilėraščių knygų autore, kokiose sąlygose esą geriausia kurti. "Aš mėgstu rugiuos..." — atrėžė čia pat lyg kokią aksiomą. Jau tada niežėjo liežuvi sušukti: "... ruginė duo-

na, puiku! bet ruginė poezija, ei, moterie!"

Kai pas mus "rugiuos" ir "licentia", tai pažiūrėkime, kaip i eilėrašči žiūri tikrai rimti kūrėjai. Va, W. H. Auden (žinomasis anglosaksų poetas) išpažįsta:

... Kai sakoma, kad eilėraštis sukurtas įkvėpime, tai reikia suprasti, kad jis geras kaip reikiant, ir sunku jau reikalauti, kad bebūtų geresnis. Bet žmonės, kurie iš verslo ne poetai, visai ką kita turi galvoje. Jiesiems įkvėpimas yra kažkokia speciali dvasinė būklė, sukelianti eilėraščio kūrybos procesą. Tai reikštų, kad poetas kuria susijaudinimo įtampoj, arba, kitaip tariant, tėra stenografas, kuris sužymi visa tai, ką Mūza greitomis diktuoja. Abidvi prielaidos yra klaidingos. Beje, būna kartais jaučiamas ypatingas nuotaikos darbo metu pakilimas, bet vėliau, ryto dieną, šaltai atsiectus rezultatus bevertinant, terandama nesėkmė; betgi, kai kuriama sunkiai ir jau daug pastangų įdedant, kai darbas vargina, rezultatas kitų kitoks, tobulėsnis. Esti ir atvirkščiai. Labai jau, labai reti įvykiai, kai kūrimo procesas panašus į Mūzos stenografavimą, bet ir tada prašaleiviui nežinoma, kiek užtruko sąmoningas ar nesąmoningas pasiruošiamasis darbas, įgalinęs Mūzos pasireiškimą.

Anot W. H. Audeno, Paul Valéry yra rimčiausiai apibūdinęs poeziją: "Meilaučiau duoti vidutinį kūrinių, būdamas pilnos sąmonės, negu arkiveikalą, sukurtą transe".

Čia pat galima pridurti ir senesnę, Mallarmė, pažiūrą į poeziją. Kai vienas iš kritikų jį paklausė: "Vadinasi, Tamsa niekad neverki savo eilėraščių?" — Mallarmė griežtai įterpė: "... ir nesisnypščiu nosies!" J. Cicėnas

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU
(MOVING)

BALDUS IR IVAIRIUS DAIKTUS

Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

Garsinkitės "N-nose"

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS

DARBAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išeivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Išėina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams; studentams — \$1.50 metams. Paskiras numeris — \$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairy, J. Kaminskas, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landnbergis, J. Mekas, Cz. Miłosz, J. Repečka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vilėniskas ir kiti.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: REDAKCINIS KOLEKTYVAS.
Atsak. Redaktorių: J. Eglė Zabarauskaitė, 3402 S. Morgan St., Chicago 8, Ill.

I METAI

NR. 5

Gyvosios Lietuviybės Mėnesio reikšmė

Gabrielius Gedvila

Kartą jauna studentė pareiškė: "Lietuviškoji kultūra sustojo 1939 metais ir nuo to laiko ją nešame ant sidabrinės lėkštės kasdieniniam pagarbinimui. Metai į metus kartoja tą pačią liaudies dainą, džiaugiamės jos gražumu ir griežtai tikime, kad kiekvienas svetimtautis, išgirdęs ją, turės susižavėti lietuviškąja kultūra ir tapti amžinu Lietuvos draugu".

Kartą vyresnis studentas pasakė: "Mes mirštame. Pasižiūrėk į rusų egzilių istoriją 1920 metais ir matysi lietuviškąją veiklą 1957 metais. Duot Amerikos visuomenei mes nebelaikai galime".

Šie du studentai dalyvauja lietuviškame gyvenime. Jų pastabos galbūt kiek kritiškesnės, negu visos studentijos, tačiau jos pristato kankinantį klausimą. Ar tikrai tautos kūrimo procesas sustojo, kada ji nustoja laisvės? Ar tikrai jos išblaškyti vaikai, patekę į naują civilizaciją, nepajėgia pritaikyti senosios kultūros ir turi, pametę originalumą, kartoti pražuvusio amžiaus atsiminimus arba, atmetę senąją kultūrą, priimti naują?

Jei į šiuos klausimus būtų galima iš karto atsakyti, nebūtų tada reikalo ši straipsnį rašyti, nes tada atsakymas būtų paprastas, ir būtų jau senai buvęs atrastas.

Bandydami iš karto juos atsakyti, gal būt, galėtume tą instinktyviai padaryti. Be daug vargo galėtume suminėti eilę pastatytų koncertų, išleistų knygų, nutaptų paveikslų; visa tai turėtų parodyti, kad kuriama, kad nemirštama. Tačiau, toks atsakymas visvien mūsų klausimų neišsprendžia. Jei toliau paklausiam, ar visi tie pavyzdžiai turi savyje ką nors esminiai naujo (ar 1958 metų paveikslas spindi 1958 metų dvasia), ar tai yra tik senos temos variacijos (ar 1958 metų paveikslas spindi 1938 metų dvasia).

Gal būt, mūsų bandymas ši klausimą kategoriškai atsakyti būtų tik racionalizacija tautinio nusistatymo. Pasakyti, kad mes nebekuriam, tai būtų pasiduoti, tai reikštų lietuviybės silpnumą. Tada nebūtų reikalo kovoti už tautinį išsilaikymą, nes galėtume pasakyti: "Lietuviybė per silpna, kad galėtų prieš tokias jėgas išsilaikyti. Tai kam kovoti prieš srovę ir be reikalo eikovoti savas jėgas?"

Bet retas iš mūsų galėtų

atsakyti į šiuos klausimus, remdamiesi lietuviškojo gyvenimo pažinimu, nes per mažai į jo esmę dėmesio kreipiam. Ji žinome nepilnomis dalimis: žinome šiek tiek apie politinę veiklą, apie organizacijų gyvenimą, bet lietuviško gyvenimo visatoje nepažįstame. Lietuviybės problemas analizuojame nutautėjimo kontekste, politikos — partijų santykiavimo kontekste, ir t.t., bet viso integruoti nesistengiame.

Tačiau atsakymus rasti turime, nes jų neradimas būtų rusų egzilių istorijos pasikartojimas. Pasidaro aišku, kokio atsakymo mes ieškome. Mes norime išgirsti, kad tremties lietuviybė gyva, kūrybinga. Bet jei mūsų norai neišsipildo, mes turime padaryti ją tokia. Jei lietuviybė ėjo pirmyn 1957 metais, ji turi eiti sparčiau 1958 metais; jei lietuviybė sustojo 1939 metais, ji turi pajudėti 1958 metais. Kad būtų galima žengti pirmyn, mes turime žinoti, kokia ta lietuviybė yra, mes turime apsispręsti, kokia ji turi būti.

Kad galėtų prisidėti prie lietuviybės pažinimo, L. S. Santara kovo-balandžio mėnesiais rengia Gyvosios Lietuviybės Akciją. Pažindami lietuviybę, mes norime sužinoti apie jos esmę ir jos pasireiškimo formas.

Antrasis šios Akcijos tikslas yra stimuliuoti tolimesnį dėmesį į lietuviybę ir jos problemas. Vienos organizacijos darbas nieko daug negalėtų padaryti tokioje srityje, jei jis būtų užmirštas ir izoliuotas. Bet jei tokio projekto pasekmės yra platesnis susidomėjimas tokia problema, tikslas atsiektas.

Trečias tikslas: bent maža dalelyte prisidėti prie tolimesnio tautinės kultūros kūrimo. Daug padaryti negalima, bet kiekvienas žingsnis reiškia tautai gerą.

Niekados neturim užmiršti, kad jei kultūra nustoja kurti, ji miršta, bet mes neturime noro mirti.

Kas iš to?

Prieš maždaug pora savaičių viso laisvo (ir reikia manyti, kad ir paversto) pasaulio lietuviai minėjo Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį.

Taigi štai, tą sukaktį nutarė paminėti ir studentai Chicagoje. Minėjimas įvyko Jaunimo Namų didžiojoje salėje,

buvo rengtas L. S. Sąjungos, Studentų Ateitininkų, Skautų Akademikų ir Studentų Santaros. Kaip didžiausią naujieną mūsų gyvenime, galime pranešti, kad minėjimas prasidėjo tik 20 min. vėliau. Nesinori girti, bet atrodo, kad pagaliau einam prie punktualumo.

Punktualumo reikalą atidėjus į šalį, galim pasakyti, kad minėjimo programa, ypač pirmoji dalis, buvo labai gerai ir skoningai sutvarkyta, ir praėjo nepaprastai sklandžiai, nebandant susirinkusiųjų kantrybės ir nedarant iš minėjimo kermošiaus. Čia jau organizatoriai tikrai parodė daug skonio ir net, galima sakyti, savotiškos elegancijos. Minėjimą keliais sakiniais atidarė dabartinis LSS CV pirmininkas K. Dirksis. Po to buvo sugiedoti Lietuvos ir Amerikos himnai. Trumpą, bet turiningą invokaciją davė Kubilius S.J., Lietuvos Neprikl. Atstatymo Aktą sklandžiai perskaitė L. Šmulskštys.

Konsulas P. Daužvardis sveikino lietuvišką jaunimą — Lietuvos ateitį... Sveikino dėl to, kad jie (jaunimas) įsijaučia „supranta ir vertina Liet. Neprikl. Aktą, kad ryžtasi prisiminti tai ir nori prisiekti kovoti, kad Lietuvos Nepriklausomybė būtų atstatyta. Paminėjo, kad žygis į Jungtines Tautas ir į Amerikos vyriausybę buvo padarytas tam, kad parodytų, jog mūsų tauta yra nusistatčiusi kovoti už savo krašto Nepriklausomybę ir tautos laisvę. Kons. Daužvardis priminė, kad buvo ne tik įteiktas memorandumas, bet buvo sueita į asmeninį kontaktą su vadovaujančiais asmenimis. Tačiau po šito žygio ir šventės dar negalima sustoti. Reikia kovoti kasdien.

Konsulas pastebėjo, kad ryšium su Vasario 16 Senate ir Žemuose Rūmuose buvo pasakyta 20 kalbų, siūlė mums parašyti laiškus dėkojant tiems žmonėms ar iškeliant savo mintis. Toks kontaktas, kaip kons. Daužvardis pastebėjo, labiau suartins mus su Amerikos aukštaisiais pareigūnais.

LTB Chicago Apygardos pirm. Jonas Jasaitis prabilo į susirinkusius trumpu, bet efektingu žodžiu, pabrėždamas, kad mūsų pareiga yra gyventi ta dvasia, kuria gyveno mūsų tautos knygnešiai, mūsų tautos Nepriklausomybės Akto signatarai, mūsų partizanai ir dabartiniai kovotojai.

Iš Clevelando atvykusi ponina Aldona Augustinavičienė prabilo tema: "Vasario 16, Maironis ir Mes". Kalbėjoja pripažino, kad sunku išsivijoti jaunimui kalbėti tiems, kurie gyveno Lietuvoje. Dabartinis jaunimas randa Maironį svetimu gal dėl to, kad per mažai jį pažįsta. Maironis nieko neatnešė pasauliui, bet Maironis buvo naujas suvargusiai Lietuvai. Jis reikalavo *absoliu-*

taus pasiaukojimo ir atsida-vimo Lietuvos reikalams, taip pat Maironis leido tautai ieškoti naujų savivaldos formų. Maironis atėjo daugiau į lietuvišką širdį, negu į protą.

Taip jie visi kalbėjo jaunimui, bet Jaunimo Namuose tą dieną jaunimo kaip ir nesimatė. Neskaitant tų Aukštosios Lituanistinės Mokyklos mokinių, kurie dalyvavo montaže, ir gal jų draugų, kurie atėjo pasižiūrėti kaip jie visi tenai scenoje atrodys, daugiausia buvo vyresnio amžiaus žmonės. Nors studentų organizacijos tą minėjimą ruošė, bet studentų kaip ir nesimatė — kiek jų tenai buvo, tai beveik galima sakyti, kad studentų *visiškai* nebuvo. O dėl vyresniųjų, tai irgi abejotina, ar daug jų tenai užklydo paminėti šią mūsų šventę, — greičiausiai dauguma buvo tų montažo dalyvių tėvai, tetos, dėdės ir krikšto močios, atėję pasižiūrėti, kaip jų atžalynas atrodo scenoje. Tai ir viskas.

Norisi paklausti du klausimus: kas iš to — kas iš tų minėjimų, jei į juos niekas neina? Antras klausimas skverbiasi į galvą, — gerbiemieji, kas su mumis atsitiko, ir kur gi mes einame? *Sraigė*

Iš arti ir iš toli

Paskutiniame Chicago Santaros skyriaus susirinkime paskaita skaitė Dr. V. Sruogienė. Dr. Sruogienės tema buvo surišta su Vasario 16. Buvo nušviestas to meto Lietuvos gyvenimas ir ekonominė padėtis. Prelegentė nušvietė to meto lietuvių studentų inasą į tautos laisvinimo darbą, taip pat pastebėjo, kad buvo gilesnė prasmė Lietuvos valstybei, kadangi Lietuva saugojo Vakarų Europos kultūrą nuo barbarų antplūdžio. Po paskaitos buvo diskusijos, po to skyr. pirm. L. Šmulskštys pateikė valdybos pranešimus. Susirinkimas buvo baigtas prie itališkų delikatesų.

Chicagoje Santaros rengiamas Gyvosios Lietuviybės Mėnuo prasidės su J. Šmulskščio paskaita apie Lietuvos Aneksiją 1940 metais. Paskaita bus Jaunimo Namuose, kovo 9 d. Pradžia 3:30 val. po pietų.

Antra Gyvosios Lietuviybės popietė įvyks irgi Jaunimo Namuose kovo 16 d. Pradžia 3:30 val. po pietų. Šioje programoje dalyvaus istorikas Vincas Trumpa su paskaita apie kartų susiskirstymą ir kitimą.

Philadelphijos Santaros skyrius labai gyvas savo veikloje. Jau turėta eilė labai idomių ir jaukių susirinkimų, kuriuose valandos bėga nepastebimai, besikalbant įvairiais aktualiais klausimais. Skyrius auga ir naujais nariais. Paskutiniame susirinkime buvo nutarta suorganizuoti stiprią Gyvosios Lietuviybės programą. Skyrius šiemet jaučiasi stiprus, rengdamas Gyv. Liet. Mėnesio programas žada išsiversti savo jėgomis.

Bostono Santaros skyrius kovo 23 d. ruošia muzikos popietę. Programoje numatyti lietuvių kompozitorių kūrinių. Programą atliks Herkulis Strolia — smuikas, Vytautas Strolia ir jo pučiamųjų instrumentų kvintetas. Programa įvyks International Institute, Beacon St., Pradžia 3 val. p.p.

Antrasis Chicago Santaros skyriaus Lietuviško žodžio Sekcijos susirinkimas įvyko pas kol. R. Šimanskę kovo 1 d. Buvo nagrinėti Done-laičio "Metai"; kol. L. Narbutis skaitė savo kūrybą.

Sekantis šios sekcijos susirinkimas įvyks pas kol. L. Berkauskaitę kovo 23 d. Programoje numatyta pasisakyti apie Marius Katiliškio vėliausią knygą "Miškais Ateina Ruduo". Ši knyga šiuo metu yra svarstoma Rašytojų Draugijos kaip premijuotina. Kaip pereitai, taip ir ateinančiai sekcijai pirmininkaus rašytojas A. Mackus.

Urbanos lietuvių studentų sureng-
(Tęsinys 7-me psl.)

ŠYPSENOS

Meno parodoje

Pasakojama, kad atrenkant galerijai paveikslus, ekspertai negalėjo susitarti dėl geriausio kūrinių ir susitarė panaudoti triuką. Jie kreipėsi į menininkų klubo direktorių, klausdami, "Jei staiga kiltų gaisras, kurį paveikslą tamsta pirmiausiai gelbėtum?"

Direktorius nusišypsojo: — "Tą, kurs arčiausiai durų!"

Papa ir mama

"Na jau, na jau, vaikai, ką čia darot?" klausia senelė savo vaikaitų. "Mes žaidžiame papą ir mamą!" atsako šie. "Kaip puiku, kaip puiku. O ką tas šuo čia daro jūsų tarpe sėdėdamas?" — "Jis yra mūsų uošvė".

Linkėjimai

Vienas žinomas humoristas šventė savo amžiaus 50 metų sukaktį. Vienas svečias, sakydamas sveikinimo prakalbą, palinkėjo: "Ir dabar mes visi čia susirinkę jungiamės į vieną bendrą linkėjimą ir viltį, kad mūsų jubilatas susilauktų tokios garbingos senatvės kaip ir jo anekdotai".

— Kodėl tamstos vyras nei-na pas ausų specialistą? Juk jis sunkiai begali girdėti.

— Žinote, tiesą pasakius, jis laukia, kol mūsų dukrelė baigs mokytis pianinu skambinti.

— Ir tą šuniukštį tamsta vadini taksiuku? Juokinga!

— Bet jis yra taksiukas. Žiūrėk, kokios kreivos jo kojos!

— Na, jei nuo to pareina, tai ir tamsta pats toks esi!

Papūga

— Šią papūgą aš tamstai parduosiu pigiai, ponas. Atvirai pasakius, ji nieko neišmoka. Ką jai ir besakytum, ji vis savo ir savo.

— Dėk į narvelį! Tuoju nešu savo žmonai!

— Kodėl tamsta muši mano šunį? Jis tamstą tik pauostė!

— Tai ką, ar aš laukiau, kol jis mane paragaus?

— Manau, kad tamsta galėsi jas nuryti", sako daktaras,

duodamas pacientui bonkute piliulę.

— Neabejok, daktare, atsa-ko pacientas. — Tamsta neturi supratimo, ko tik aš namie neturiu nuryti...

— Daktare, gelbėkit. Prieš metus laiko prarijau auksinį pinigą.

— Tai kodėl tik dabar ateini?

— Mat, ligi šiol man tie pinigai nebuvo reikalingi.

— Taigi, šios piliulės yra tamstai nuo inkstų, o šios nuo kepenų skaudėjimo.

— Ačiū jau ačiū. Bet nurytos ar jos žinos, kuri kur priklauso?

— Tai kuomet gi sumokėsit už tą dulkių siurbį, kurį jums senokai jau pardaviau į kreditą?

— Kaip tai sumokėsiu? Ar gi tamsta nesakei, kad siurblys trumpu laiku pats išsimokės?

— Mielas drauge, ar tu bent kuomet pagalvoji, kad man esi šimtą dolerių skolingas?

— O, taip, mielas drauge, aš ir mirsiu — neužmiršiu!

Vaizduotė

— Mano ispūdis toks, kad tas tavo bičiulis neturi jokios vaizduotės, — reiškia nuomonę Petras apie savo draugo draugą.

— Tu kitoki ispūdį turėtum, jei girdėtum, kokių jis tik išsikalbinėjimų išgalvoja, kai aš jam primenu apie šimtą dolerių, kuriuos jis man yra skolingas.

Naujas romanas

Vienas žurnalistas paklausė Ernesto Hemingway, kokie jo tolimesni planai. — "Romaną rašau".

— Ar galima žinoti romano temą?

— Žinoma. Dalykas eina apie visiškai naują dalyką, kurs man atėjo į galvą, kai pamačiau vieną filmą, kurs buvo padarytas pagal mano ankstybesnį veikalą.

Nenaujiena

Vienas labai kalbus rašytojo Bernardo Shaw gerbėjas sykį gavęs progą pradėjo jam pasakoti apie genijų ir jo dovaną.

"Ką tamsta man čia išdėsi, nebenaujiena. Mat, aš pats esu genijus", atsakė Shaw.

Vieno trūksta!

— Ko ta primadona taip keikiasi savo garderobinėje?

— Ji gavo tik keturis gėlių buketus...

— Bet juk tai labai daug!

— Taip, bet ji buvo nupirkusi penkis!

Džentelmenas

— Aš tau jokių pinigų ne-duosiu. Tu juos prageri!

— Taip, gerbiamoji ponai, bet į tamstos sveikatą!

Girtas blaiviam numynė ranką

— Kas atsitiko, kad ranką parišęs nešioji? Ar ne vėl girtas buvai?

— Ne, aš buvau blaivas, bet kažkoks girtas praeivis man ranką permynė.

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

PERKRAUSTYMAI MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WILBROOK 5-8063

A. TVERAS
Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

ŽIEMOS SEZONINIS IŠPARDAVIMAS

Motorola Television Special su nešiojamu staliuku \$12995

3 dal. sofa su 2 staliukais, staliuku gerimams, 2 lempom \$24995

Vokiškos gamybos Radio FM ir trumpų bangų HI-FI pasirinkimas.

Taip pat didelis pasirinkimas naujausių ir moderniausių rakandų, TV ir radijo aparatų, veidrodžių, lovų ir kita.

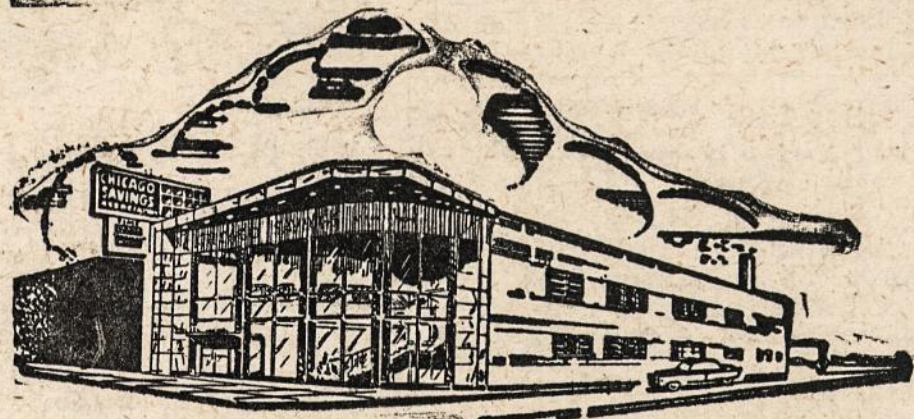
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, sav

ROOSEVELT FURNITURE CO

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave.

Tel.: GROvehill 6-7575

Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik taktą saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patarimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Milijonai dolerių prieinamoms sąlygoms morgičių paskoloms perkant, statant arba refinansuojant. Lengvi išmokėjimai. (Ant tinkamų nuosavybių darome paskolas net 25 metų išmokėjimams).

Rašykite dėl informacijų.

Mūsų turtas arti \$24,000,000.00.

Audroms beblaškant

J. Cicėno "Vilnius tarp audrų" knygos parašėje

1. Į netolimą praeitį

Rugsėjo mėn. pabaigoj (šis str. rašytas 1953 metų spalio mėn. — A.T.) Čikagos knygų rinkoje pasirodė J. Cicėno "Vilnius tarp audrų" knyga, kurios tiražas yra 1000 egz. Išleido knygų leidykla Terra, spaudė M. Morkūno spaustu-
vė, 1953 m. Knygoje yra 561 numeruotas puslapis, ir nenu-
meruoti 5 psl., kuriuose yra
turinys ir prenumeratorių
garbės sąrašas.

Jau vien pavardius šią kny-
gą, ak, tuojau prisimena tas
mielasis Vilniaus kraštas, ku-
riame nors ir vargani, bet la-
bai nuoširdūs bei vaišingi ge-
raširdžiai žmonės, kurie daug
vargo ir kančių patyrė, begy-
vendami "maloningosios mo-
carstvos globojė". Ką jiems
teko patirti ir ką pergyventi
lenkų okupacijos metu, net
savo kailių patyrusiam žmo-
gui, jau buvo beveik beužne-
šas užmaršties dulkėmis tuos
nelemtuosius laikus. Bet va,
šis veikalas, rodos, vėl nupū-
tė tas užmaršties dulkes ir vėl
gyvai atskleidė netolimąją
praeitį su lietuvių patirtomis
skriaudomis. Va, rodos dar
vakar Vilniaus krašte siautė-
jo įvairūs galileušai (kaip vie-
tiniai lietuviai ir lenkai vadi-
no iš gilumos Lenkijos atkel-
tuosius valstybinius tarnauto-
jus bei valdininkus), norėda-
mi sulenkinti šio krašto auto-
chtonus. Bet jiems šis lenkini-
mo darbas nesisekė, dėl ko
dažnai nusiskųsdavo aktyvie-
ji "kultūrtregeriai" lenkų mo-
kytojai savo suvažiavimuose.
Jiems nesisekė sulenkinti, nes
vilnietyje ne tik pabudo, bet
ir sustiprėjo tautinė sąmonė,
dar spaudos draudimo metais
išjudinta, paskui dar labiau
užgrūdinta, todėl atkakliai ir
išvermingai kovojo dėl savo
tautinės kultūros išlaikymo
ir ugdymo teisių. Šios kovos
sąlygos buvo labai varganos,
sunkios, reikalaujančios daug
ryžto, pasišventimo, o kartais
ir net savo kasdienių būtinų
reikalų, o pagaliau net ir sa-
vęs išsižadėjimo tėvynės la-
bui! Šių kovų visa grandinė
atskleidžiama J. Cicėno "Vil-
nius tarp audrų" knygoj. Sa-
kyčiau, tai yra savotiška isto-
rija vilniečio lietuvio, gyvenu-
sio Vilniaus krašte lenkų oku-
pacijos metu. Knyga parašyta
lengvų žaismingų stiliumi, tad
beskaitydamas apie praeities
įvykius, visai žmogus nenuo-
bodžiauji, bet priešingai, ro-
dos ryte ryji puslapį po pus-
lapio, tartum isimylėjęs jau-
nuolis, gavęs savo mylimosios
seniai lauktąjį laišką, ir ne-
pajunti, kai perverti skyrių
po skyriaus ir nejučiomis pri-
artėji knygos galą.

Taip vaizdžiai autorius ap-
rašo kokių nors įvykius, tar-
tum jis pats juose būtų daly-
vavęs, viską matęs, pergyve-
nęs ir kovojęs kartu su gar-
bingaisiais mūsų profesoriais

Biržiškomis, kunigais Krauje-
liu, Čibiru ir su visa eile bu-
vusių žymiųjų Vilniaus kraš-
to lietuvių veikėjų. Štai, be-
skaitydamas apie 1919 ar 1920
m. įvykius, žmogus norėtų
pagalvoti, kad gal pats auto-
rius jau tada aktyviai dalyva-
vo lietuviškame visuomeni-
niame bei politiniame darbe,
kad taip vaizdžiai jis sugebė-
jo nušviesti tų laikų lietuvių
kovas dėl savo teisių. Bet pri-
siminus autoriaus amžių, tuoj
dingteli mintis, kad jis tuo
metu Vilniuje kuriame nors
bendrąbūtyje sriubą srėbė, ar
pamokas rengė, nes tuo laiku
jis buvo tik gimnazistukas,
kai tuo perversminguoju mo-
mentu vyko mūsų veikėjų
įtemptosios kovos.

Skaitai, žmogus, ir stebiesi,
iš kur tiek sumanumo, ryžto
ir energijos senieji mūsų ve-
ikėjai turėjo? Kas juos skati-
no taip įtemptai dirbti sunkų,
o dažnai ir net pavojingą dar-
bą? Ar jie siekė kokios nors
karjeros, ar troško kokio nors
atlyginimo už savo darbą? —
Ne! Visai ne! Jiems nesišyp-
sojo nei tarnybiniai pakėli-
mai, nei jokie honorarai! Jiems
šypsojosi tik garsiojo Lukiškių
kalėjimo geležimis
apkalti ir apdulkėję langai,
sunkių geležinių durų atgrą-
sus dundėjimas ir tardymų
kamerose baisūs kankinimai
bei žiaurūs mušimai! Net ir
šie "vyliukai" neatbaidė mū-
sų tautiečių nuo visuomeninio
lietuviškojo darbo! Karšta Jų
tėvynės ir šio krašto meilė su-
teikdavo jiems naujų jėgų, o
kai jau "vienas stulpas išvirs-
davo", tai "į jo vietą kiti sto-
davo". Šia proga reikia pažy-
mėti, kad arogantiškas ir bru-
talus lenkų elgimasis su lietu-
viais, nuolatinis jų persekioji-
mas, dar labiau užgrūdindavo
vilniečių lietuvių ir jis dar
didesniu įniršimu įkovojo
dėl savo teisių.

2) Paryškinti

Užskleidus "Vilnius tarp au-
drų" puslapius, nejučiomis
veržiasi noras šį tą labiau pa-
ryškinti, ko autorius nepami-
nėjo, arba ką trumpai pami-
nėjo, kad veikalas neišeitų
(Tęsinys 9-tam psl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val.
iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

WALbrook 5-9106 — RANDolph 6-1190
DR. JONAS G. BYLA
nervų-smegenų ligos, chirurgija
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
Konsultacija tik susitarus

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo
14 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad.
ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 ki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų
ir 7:30-9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val.
Trečiad. ir šeštad. tik 10-12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepią, šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons.
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3.
6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Rezidencijos: PROspect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Ofiso tel.: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Valandos: pirmad., ketvirtad. ir šešt.
1-4 val. p. p.; antrad. ir penkt. 5-8 v. v.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11
val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: RU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po
pietų kasdien, išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p.
7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8
Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namu telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiu viršutiniai telefonai,
šaukite Midway 3-0001

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 8, 1958

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezid.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
Šešt. 2-6 val. popiet. išskyrus šeštad

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro,
antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v.
šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195

Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki
9 val. vak., antrad. ir penktad. nuo 1
iki 5 val. popiet. šeštad. nuo 2 iki 4
val. popiet. trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo
6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet
trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo
6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų
Sėkmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
dažai, Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį
uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 8 p. v.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2
val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Idėda netikrą — artificialę akį pagal
sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti
negirdintiems. Praktikuoja per 39
metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių įtempimą, kuris
esti priežastimi galvos skaudėjimo,
svaigimo arba aptemimo, nervuotumo,
skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau
trumparegystę ir toliaregystę. Priren-
giu teisingai akinius. Visuose atsitiki-
muose egzaminavimai daroma su elek-
tra, parodancia mažiausias klaidas.
Speciali atyda kreipiama į mokyklos
vaikus.

VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.
Šeštadieniais iki 4 val. vakaro.
Trečiadienį ir sekmad. uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

perplatus, arba gal kai ko ir nepastebėjo gyvenime, o tų laikų vietinėje spaudoje nebuvo paminėta. Daug svarbių įvykių vietinėje lietuvių spaudoje nebuvo paminėta ar tai dėl korespondentų stokos, ar tai dėl veikusios griežtos cenzūros, ką liudija ir dažni redakcijų atsakymai: "A.T. Žinios labai svarbios ir jas palaikysime archyve, bet spausdinti negalime. Ačiū už žinias ir prašome daugiau rašinėti". Panašių redakcijų atsakymų būdavo dažnai randama vilniškėje lietuvių spaudoje. Kodėl "spausdinti negalime", tai korespondencijų autoriams buvo visai aišku — dėl cenzūros! Taigi, tokiu būdu daug kurie svarbūs provincijų įvykių aprašymai dažnai nepatekdavo spaudos dienos švieson, bet palikdavo gulėti archyvuose, kurių šiandien gal jau nė mažiausių dulkių nebėliko, todėl nė kruopštusis žurnalistas J. Cicėnas negalėjo visko suvaikyti ir atitinkamai išryškinti. Tad norėtusi nors trumpai paminėti kai kurias būdingesnes mūsų žmonių kovas, kurios skaitytojams daugiau išryškintų Vilniaus krašto lietuvių buitinį ir lyg pilnesnį sudarytų šio krašto žmonių siekių vaizdą.

3) Svetimiesiems netarnausiu!

Nors autorius nuo jaunų dienų tartum suaugęs su liaudimi, su darbo žmogumi, bet, va, kažkaip neišryškino pačios liaudies kovos prieš okupantus pačioj okupacijos pradžioje. Nepaminėjo garsiųjų jaunimo "dezertyrų" laikų. Berods jau 1922 m. pradžioje okupacinė lenkų valdžia pradėjo šaukti jaunimą į kariuomenę. Tiems šaukimams lietuvių jaunimas buvo ne tik abejingas ir pasyvus, bet galima drąsiai sakyti, kad ir aktyviai priešingas, lyg prisiekęs "svetimiesiems netarnausim!" Tą tyliąją priesaiką pradžioj ir vykdė! Valdžia siuntinėjo kvietimus stoti į naujokų ėmimo komisiją, o lietuvių jaunimas nėjo. Policija pradėjo juos gaudyti, o jaunimas — slapstytis. Kai kurie kariuomenėn šaukiamojo amžiaus vyriokai išsimegdavo vyresniųjų mirusiųjų brolių ar giminių gimimo metrikas, o kad vyresniais atrodytų, užsiauginavo barzdą ir ramiai sau vaikščiodavo į vakaruškas, atlaidus arba į turgus važinėdavo. Kai policija sulaikiusi pareikalavo dokumentų, tokie vyriokai ištraukdavo "savo" gimimo metriką, nes tuo laiku žmonės tik tokius dokumentus teturėdavo. Policininkas pasižiūri į metriką, pasižiūri į sulaikytąjį. Pagal metriką jau vyresnio amžiaus, bet šiaip atrodo jaunesnis vyriokas. Policija, nežinodama ką daryti, patikėdavo gimimo metrikai ir paleisdavo sulaikytąjį vyrioką. Girdėjau, kad

tokiu būdu daug kurie jaunuoliai slapstėsi nuo lenkų kariuomenės. Vien iš Rasčiųnų kaimo, Tverėčiaus valsč. žinau du tokius vyriokus, kurie suklastota metrika išsiskoko nuo kariuomenės. Reikia manyti, kad tokių jaunuolių buvo ir daugiau. Kiti gi, kurie jausdavo, kad dėl fizinių trūkumų jie netinka kariuomenei, stodavo į naujokų ėmimo komisiją, o po to ramūs likdavo namie. Tretieji, kurie neturėdavo suklastotų gimimo metrikų, tiesiog slapstydavosi, vengdavo eiti į tokias vietas, kur tikėdavosi susitikti policiją. Jei policija kur nors netikėtai užklupdavo, namuose ar svečiuose, tai jau duodavo kojoms garo! Va, berods 1923 m. pavasarį į Svirkų kaimą, Tverėčiaus vls., atsibaladojo policija gaudyti "dezertyrų". Vienas vyriokas, pajutęs pavojų, šoko bėgti, o policija — vytis! Jaunuolis pribėgo prie Svirkų ežeriuko ir leidosi bėgti ledu. Pavasario ledas buvo sutišęs ir neišlaikė. Tad jaunuolis įsprūdo į ežerą. Bet jis gerai mokėjo plaukti, todėl kur plaukė, kur ledu šliaužė, o policija, stovėdama prie kranto, tik šaudė. Vyriokas, sužeista ranka, persirito per Svirkų ežerą, o miškas jį pridengė nuo policijos akių. Po šio įvykio šis vyriokas Tverėčiaus apylinkės jaunimo buvo laikomas savotišku didvyriu.

Tverėčiaus policijos nuovados viršininku buvo Moscienica, kuris merginosi prie vienos panelės Blažių (rašoma Černakiškio) kaime, todėl šios apylinkės jaunimui jis buvo palankus ir naujokų jis pats negaudydavo; tai Karališkių (rašoma Guntaunyčių), Blažių, Trilusčių ir Svylių kaimų jaunimas gan drąsiai vakaruškaudavo. Jaunimui jis buvo pasakęs: "Kai aš įeinu pas jus į šokius ir pasveikinu (wieczor dobry arba dzien dobry), tai drąsiai šokite, nes nėra svetimų policininkų. Jei įėjęs nieko nesakysiu, tai dumkite, kur tik galite". Štai, vieną šventadienį, berods, sausio pradžioje, žiemą, Karališkių kaime jaunimas išsismaginęs šoko, linksminosi. Pačiame jaunimo išsismaginime įžengia pol. virš. Moscienica su svetima policija. Jis tyli! Reiškia, blogai! Žvilgtį į langus, ogi palangėse, iš lauko pusės, stovi policija, tai nėra kur sprukti. Įtariamų asmenų tikrina dokumentus ir stato prie krosnies. Susidarė nemaža sulaikytų vyriokų eilutė. Po kiek laiko, berods, p-lė Agnietė Seliukaitė, staiga užgesino lempą. Jaunimui to ir tereikėjo. Visa masė daužėsi pro duris, o duryse stovėjusius policininkus parvertė, sutrypė ir išbėgiojo. Pats viršininkas, išbėgęs į lauką, šaukė į viršų. Kam reikėjo — išbėgiojo, o sutryptuosius ir aplamdytuosius policininkus nuvezė į lignonę.

(Bus daugiau)

Paskubėkite išsiųsti giminėms ir draugams siuntinį -- DOVANĄ VELYKOMS

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Tel.: INGERSOL 7-6465, INGERSOL 7-7272

(Licensed by USSR)

Siųsti galima tik naujus daiktus; (medžiagas, drabužius, maisto produktus, vaistus, siuvamas mašinas, akordeonus ir t. t.).

Siuntinių pristatymas garantuotas, o taip pat gavėjo parašu. Visos išlaidos įskaitant muitą apmokama firmos kontorose. Kiekvienas siuntinys apdraustas.

Siuntiniai adresatams pristatomi laike 2 mėnesių, oro paštu laike 8—10 dienų.

Klijentų patogumui firmos įstaigose yra didelis pasirinkimas ir įvairių rūšių prekių prieinamomis kainomis.

Firma atidaryta kasdien, o taip pat sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Newarko įstaiga sekmadieniais uždaryta.

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

312 Market Street
NEWARK, N. J.
MITchel 2-2452

651 Albany Avenue
HARTFORD, CONN.
CHapel 7-5164

11601 Jos Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

121 S. Vermont St.
LOS ANGELES, CAL.
DUNkirk 5-6550

832 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.
WALnut 3-1747

3741 W. 26th STREET, CHICAGO 23, ILLINOIS

CRawford 7-2126

DIDŽIAUSIA SU 25 METŲ PRAKTIKA SIUNTINIŲ PERSIUNTIMO ĮSTAIGA,

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

1313 Addison Road
(Cor. Superior & E. 71st St.)
CLEVELAND 3, OHIO
Tel.: UT 1-0806

Ellis Building, Room 10
409 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel.: AN 8-8764

Persiunčiame Jūsų sudarytus siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, siuntėjui apmokant muitą čia.

Dabar galima siųsti iki 44 sv. jeigu siunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis 15" x 15" x 12". Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų.

Maisto kartu su drabužiais siųsti neleidžiama. Taip pat neleidžiama siųsti vartotų daiktų.

Toliau gyvenantieji paketus siųskite mums paštu arba per Railway Express. Siuntinį surašę ir perpakavę, mes 24 val. bėgyje pranešime, kiek kainuoja persiuntimas.

Mūsų įstaigoje galima gauti medžiagų ir kitokių prekių pigiomis kainomis.

ĮSTAIGOS TARNAUTOJAI LIETUVIAI.

Greitas ir mandagus patarnavimas, įkainuojame prieinamomis kainomis. Siuntiniai pilnai apdrausti. (Siunčiame su INTURISTO LICENZIIJA).

Jūs įsitikinsite, kad per mus siųsti paketai greičiausiai pasiekia gavėją.

(Skelbimas laikinas — malonėkite išsikirpti adresą!)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muiu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS, ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai daugelis tūkstančių klientų visame Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilnonių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma turi savo atskirą sutartį su Inturistu Maskvoje nuo 1947 m.

Nemokamai vieta mūsų klientų automobiliams pastatyti.
Telefonas:
WABash 2-9354
Reikalaukite naujų katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tiesiai iš Chicago ir pristatome kiek tik galima greičiau.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Kritikuoja abstraktinius vaidinimus

Rumunų kilmės dramaturgas M. Ionesco ir airių kilmės dramų rašytojas S. Beckett, abu emigravę į Paryžių, susilaukė teigiamos ir neigiamos kritikos, kai jų veikalai š. m. sausio mėn. pasirodė Phoenix teatre New Yorke. New York Times teatro kritikas Brook Atkinson be kita ko sako, kad išbandydami abstraktinės formos vaidybą ne savo gimtųjų kraštų rėmuose, drumsčia kitų žmonių normalų gyvenimą.

Ionesco ir Beckett meno formą pasiėmė iš kitų į Paryžių emigravusių menininkų Picasso iš Ispanijos, o Klee iš Šveicarijos, kurie pradėjo demonstruoti savo kubizmą. Kilusiam iš vienos tautos nėra lengva sutapti su kitos tautos kultūra normaliose sąlygose. Tokiam geriau sekasi praveisti naujoves kitur, negu savo tautoje, kur žmonės lengva kaina nenori skirtis su savo tautos kultūra bei tradicijomis. Abstraktininkas vienu ar kitu būdu atsitraukęs nuo realybės, lieka vienišas. Tada jis kuria savo pasaulį, tik jam vienam suprantamą ir priimtą.

Nereprezentacinės dramos, kaip Ionesco "Kėdės" ir "Pamoka", Becketto "Užbaigtuvės" grubi, klaidi fantazija, net pats autorius savo kūriniui nėra nuširdus. "Užbaigtuvių" vaidinimas trunka pusantros valandos įtempto momento tarp gyvybės ir mirties. Scenovaizdy skurdus chaosas: ant atplūšusių mūro plytų viršuj vienas langas, pro kurį matyti pilka jūra, pro ant-rajį langą matyti žemė — nulis, nulis ir nulis — nei šviesu nei tamsu. Vaidiną asmenys sėdi ant aukštų kėdžių, panašiai, kaip mūsų aktoriai "vaidino" "Baltaragio Malūną". Hamas, aklas, beširdis despotas terorizuoja savo tarną Klova. Nagas ir Nėli, senį Hamo tėvai, atskirai sukišti į atmatų statines. Karts nuo karto tėvai kaišioja savo galvas.

Iš surrealistinės, tendencingos abstraktui formos, būtų sunku sukurti realistinę dramą. Daugelis žiūrovų nebegali susigaudyti, ką toks vaidinimas reiškia. Becketto dialoginis veikalas bando įtikinti, kad gyvybė yra bereikšmė, kad neieškok gyvenimo prasmės, nes jos nėra. "Jūs ir aš ką nors reiškiamo", sako Klovas besijuokdamas. "Puiku!" sako Hamas. "Kokia žmogaus reikšmė? Žmogus yra tikrai krislelis tuščioje tamsioje erdvėje" arba "mažytis žvyro grūdelis plačiose dykumose." Niekas taip Hamo nesudomina, kaip blusa, kurią Klovas rado. "Pagauk ją, dėl Dievo meilės", šaukia Hamas. "Žmonija vėl gali nuo jos prasidėti".

Autorius ironizuoja realybę ir

siūlo išvadą, kad jeigu tu lauki nakties, ji ateis; nori tamsos, — ji bus! Jis nepesimistiškai pasveikina savo laimėjimus.

Ionescos "Pamoka" negudraus studento ir demoniako profesoriaus dialogai. Taip pat ir "Kėdės", daugiau futuristiniai kaip surrealistiniai veikalai. Paskutinis pavaizduoja senus žmones, vyriškį ir moteriškę, baigiančius savo gyvenimo kelią.

Abstraktiniai veikalai su futurizmo ar surrealizmo priemais, neišvengia subjektyvumo, pakimba tarp realybės ir padirbtų tipų. Nepajėgia atsiriboti nuo pozityvios realybės bei prigimtios. Naujomis meno formomis kuriamas naujas realizmas tiksliai keičiant tuos pačius daiktus kitaip, kad jie atrodytų nauji ir žibėtų. (Š.)

Dalis vėl pasirodė

Išgarsėjęs ispanas dailininkas surrealistas Salvador Dali vėl pasirodė su didelio formato (10x13 pėdų) nauju kūriniu "Santiago el Grande" Knoedler galerijoje New Yorke. Pats autorius aiškina šio kūrinio prasmę: "Didelis kosminis sprogimas, susikristalizuoja didelė dangiškos struktūros dvasinė įtampa".

N. Y. Times meno kritikas S. Preston sako, kad šio milžiniško kūrinio vertė bei jo reikšmė reikėtų palikti spręsti bažnyčios daktarams, dėl nepaprastos Dalio fantazijos ir religinės ekzaltacijos, mums lieka tarti kas lieka mūsų specialybėje.

Surrealizmo dinamika ir išraiškingoji pajėga yra veiksmų tų pačių vaizduojamųjų daiktų ne harmoningam santykiui. Daiktai perstatomi realistine forma, bet veiksmas nėra realistinis. Dalis daugeliu atvejų žmogų pavaizdavo ne vienalyčiu objektu, bet jo kūną disekcionuodamas: ranka čia, koja ten, o galva padėta ant stalo... be kūno. "Santiago el Grande" nors perkrautas "nerybota" fantazija, bet jame bandoma sugretinti ir praeitį su elektronikos bei atomo amžiumi. Centrinė kūrinių figūra (šv. Jeronimas), sėdėdamas ant sprausminio lėktuvo lekia erdve. Dėl didelio greičio, susikaupusi energija pavirsta į sprogstančio jazmino žiedą... Šventasis vienoje rankoje laiko vadžias, o kita ranka prilaiko atvirkščią kryžių, ant kurio gulį prikaltas žmogus. Dvi figūros priklauso žemei, t. y. dailininko žmona, su Mona Lizos šypsena plačiuose rūbuose, jis pats priklupęs ir kareivis stebi "modernųjų laikų" Kristaus prisikėlimą.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
—SATURDAY, MARCH 8, 1958

John Ruskin buvo didelis realizmo šalininkas. Jis yra pasakęs, kad žmogaus ranka nėra tiek tobula, kad galima būtų susilyginti su gamtos preciziška technika. Dalis gali ir foto aparatą sukirsti, bet foto aparatas niekad nesukirs nei Tiepolo, nei Murillo, nei Fra Angelico, nei, pagaliau atstos paties Dalio. Dalis turi didelę vaizduotę, net jo ūsai į viršų pariest, kaip jis pats yra pasakęs: "tai yra mano įkvėpimo antena". Dabar yra aišku, kad surrealizmas stovi aukščiau už realizmą.

"Vestuvės Kanoje"

Chicagos Meno institutas per Wirt Walker fondą įsigijo nepaprastą ir svarbų meno kūrinių, "Vestuvės Kanoje", tapytą Giuseppe Maria Crespi (1665-1747) balogniečio tapytojo dar baroko epochoje. Šiam kūriniui tema paimta iš biblijos teksto. Kompozicija traktuojama pagal paties dailininko skoni. Atrodo, kad biblijos istorija dailininkui mažiau svarbi kaip kūrinių charakteris, draminė ekspresija ir dekoratyvinė forma. Drobėje yra vaizduojamas banketas: svečiai sėdi prie stalo, kalbasi, muzikantai groja, tarnai bėgioja su maistu. Užpakaly matyti maža rampa, kur kita žmonių grupelė valgo, o tarnai neša valgius. Kristus sėdi ramiai, neparodoma, kaip Kristus vandenį paverčia vynu, kaip kitų dailininkų ši tema buvo pavaizduota. Rūmų architektūra taip pat gerai pavaizduota. Netiesioginis apšvietimas primena teatro sceną.

Šis didelis kūrinys buvo surastas pietinėje Prancūzijoje. Pradžioje buvo abejota, ar šis paveikslas buvo Crespi. Vėliau pasisekė nustatyti jo rankos parašą pagal kitus jo kūrinius. Crespi mokėsi pas Bolognos menininkus Cignani, Canuti ir Burini. Būdamas 12 metų mokėsi lipdybos, vėliau dirbo studijose kaip meistrų tarnas ir kartu iš jų mokėsi, kaip tais laikais buvo priimta, specialių mokyklų tada retai kur buvo.

Dar ir dėlto yra šis Meno instituto įsigytas šedevras svarbus, kad jis milžiniško didumo, palyginus su Bolognos dailininkais, kurie nepiešė didelių paveikslų. 1680-90 m. Crespi nupiešė "Kanos Vestuves" bologniečiui Giovanni Ricci. Po jo mirties paveikslą globoti paėmė jo giminaitis Antonio Marchesini. Daug 18-to šimtmečio dailininkų tapė "Vestuvės Kanoje", kiekvienas skirtingai komponuodamas biblijos temą, bet Crespi pasižymi ne tik gera forma, bet ir koloritu.

PASITARIMAS SU UKRAINIEČIAIS

Pereitą šeštadienį L. A. Menininkų klube buvo pasitarimas su ukrainiečių menininkų atstovais. Dalyvavo L. A. M. Klubas pirmininkas Z. Kolba, Čiurlionio Galerijos direktorius M. Šileikis, ukrainiečių Dailininkų S-gos pirmininkas Anatole Kolomyets ir Alexander Ronchkovs-

ky. Šio posėdžio tikslas buvo susieti į artimesnę pažintį su ukrainiečių inteligentija ir užmegsti kultūrinį bendradarbiavimą. Buvo iškeltas klausimas surengti Čiurlionio Galerijoje ukrainiečių dailininkų meno parodą, vakariene ir, jeigu būtų galima, ir koncertą. Koncertą lietuviams ruošė ukrainiečių muzikos meno pajėgos. Tokią parodą numatoma surengti dar šį pavasarį.

Dailininkai aplankė dail. J. Pautieniaus meno parodą. Pasižiaugė, kad lietuviai gražiai išikūrė, tautiniais ir kultūriniais reikalais rūpinasi. Paaikškėjo, kad ir ukrainiečiai turi menininkų klubą, kaip ir mes. Jaunieji jų dailininkai yra labiau linkę į modernizmą. Bet turį nemažai ir vyresnio amžiaus dailininkų.

NAUJA KOLEKCIJA

Chicagos Meno institutas per mecenatą Robert Allerton įsigijo keturias 4-5-to šimtmečio japonų skulptūras ir kiek tapybos. Statulaitės vaizduoja šinto dvasių simbolius, t. y. primityvus religinių atributų gamybos menas, atliktas amatininkų, panašiai, kaip mūsų kaimo dievdirbių. Japonų archaiškasis laikotarpis šykštus meno turtais. 6-to šimtmečio pabaigoje japonai pradėjo glaudžiau bendradarbiauti su kiniečiais. Kaligrafinė dekoratyvinė tapyba Japonijoje tiksliai 8-9-tam šimtmety pradėjo bujoti. Be to, archaiškioji japonų skulptūra neturi aiškaus japoniško veido. Ji sutampa su bendra aziatinės kultūros dvasia.

PARODĄ UŽDARANT

Pereitą sekmadienį pasibaigė dail. J. Pautieniaus paroda Čiurlionio Galerijoje. Paskutinį vakarą susirinko nemažai lankytojų. Parodos uždarymo trumpą programėlę pravedė galerijos direktorius M. Šileikis, pakviesdamas kalbėti aktorių B. Račkauską, kuris pasakė gražią kalbą. Kun. Kubilius, S. J. duodamas keletą pavyzdžių iš senųjų meno korifejų, palinkėjo ir Pautieniui sukurti "savo gyvenimo paveikslą", kuris gyventų gentkarčių gentkartes. Paskutinį žodį tarė pats J. Pautienius, o po jo ponis Pautienienė, jo gyvenimo pilgrimė, padėjo visiems už gausų josios vyro parodos lankymą ir tiems, kurie prisidėjo prie šios parodos didelio pasisekimo.

Klubo patalpose po to įvyko kolegų bendras pasitarimas dėl paskaitos programos, kurią numatoma suruošti šį pavasarį.

Čikagiečiai pas clevelandiečius

Šį vakarą 7 val. Lietuvių Salėje, 6835 Superior ave., atidaroma LB apygardos valdybos rengiama dail. A. Rūkštelės meno paroda. Po parodos atidarymo įvyks susipažinimo vaisės.

Sekmadienį, kovo 9 d. popiet dail. A. Rūkštelė skaitys paskaitą apie modernųjį meną. Po paskaitos bus poezijos popietė. Petras Babickas, svečias iš Brazilijos, skaitys savo kūrybą.

Lietuviai iš mistinio sodo

Idomūs Mykolo Vaitkaus pasižvalgymai po praeitį

(Tęsinys)

Liudas Noreika:

...„stiprų, lyg iš molio nudrėbtą vyruką, mažutėmis akutėmis, šviesiai žiūrinčiomis, kaimišku, bet gana dailiu apvaliu veidu, visuomet pasiryžusiomis plačiais, nuosirdžiai nusisypoti lūpomis, nors ir ne iš sakalų veislės, bet sveikai gabus, galįs be galo intensyviai pasidaruoti ir aukštokai moksle pakilti, betgi mėgstas ir patiginiauti, nors ir ne tiek, kad tai pakenktų garbingai jo padėčiai klasė ar kurse. Jis baigė seminariją, paskui Peterburgo dvasinę akademiją, bet nesišventino, nes kažinkuri pusiau mitologinė, pusiau tikrovinė Nastutė jam į širdį įsiškrėbė — tad vyras nusivilko sutoną, didelėmis pastangomis baigė gimnaziją ir juridinį fakultetą Peterburge ir paskui advokatavo Lietuvoj, o vienkart veikė visuomeniškai ir politiškai, kaip vienas Pažangos, o vėliau Tautininkų šulų, pagaliau Kaune karininko Okuličio-Kazarino nušautas, susibaręs su šiuo be-kortuodamas“... (12 psl.)

„Noreika Liudas, alsėdiškis žemaitužis, tas moliūkas stipruolis, nemažų gabumų, bet nė nebandęs jų visu gilumu panaudoti, netgi pats nesivaidavęs kiek jų turis, labai mielas draugas ir geras klierikas, baigęs seminariją ir dvas. akademiją magistro laipsniu, o nuėjęs pasaulio keliais ir nelaiku tragiškai žuvęs. Gaila: buvo vertingas tautos darbininkas“. (132 p.)

Poetas Jurgis Tilvytis:

„Prisipažįstu, anuomet tikėjau, kad Tilvytis daug ko nuveiks literatūros dirvoj. Ir galėjo bei turėjo nuveikti. Tik štai tas jo nemeluotas kuklumas bei savim nepasitikėjimas! Tilvytis taip ir nesiryžo kurti ne užkampiu, o visam pasauliui, be ko didžios literatūros nesukursi. O gabumų bei jėgų jis turėjo, turbūt, ne mažiau, nei jo brolis Teofilis (bene brolio sūnus? — J. L.) ir nei ne vienas kitų mūsų pasireiškusiųjų kūrėjų. Man vėliau teko su juo apie tai kalbėtis. Aš jį kursčiau drąsiai ir plačiai užsimoti. Bet jis vis: na, kas aš per rašytojas! vien juodadarbis: man užteks ir tu mano kuklių giesmelių!“ (79 psl.)

Juožas Paknys ir Aleksandras Stulginskis:

„— Paknį Juozą, abiturientą, tokį kiek į kuprą susimetusi, išblyškusi, akinuotą, geltonplaukį, susimąčiusiom akim, tylų jaunuolį, kur neilgai teišbuvo seminarijoj, baigė universitetą ir nepriklausomoj Lietuvoj pasižymėjo tuo, kad ilgai sėkmingai darbavosi Lietuvos banke, kaip

vienas iš direktorių, o galop ir vyriausiuoju valdytoju... Nagi, bemaž būčiau praleidęs nepaminėtą Aleksandrą Stulginskį, būsimąjį Lietuvos prezidentą; bet anuomet niekam nė į galvą nebūtų atėję, kad jis gyvenime taip iškilis: toks buvo murka, kuklus, tylus, niekur nelendęs į priekį, geras klierikas, solidžiai besimokąs, bet ypatingai neblizgus“... (120 psl.)

Muziką kompozitorius Juozas Naujalis:

„Zinojom jį esant susipratusi bei veiklų lietuvi, drįstantį visur ir viešai tokiu pasirodyti, sukomponavusi ne vieną lietuvišką giesmę bažnyčiai bei dainą pasauliui, ypač Maironio žodžiams. Ne-trukus jis dar sutvirtino mūsų gerą nuomonę, atidaręs

Kauno Rotušės aikštėj, šalia katedros, savo lietuvišką knygyną ir pradėjęs leisti 'Lietuviškos Muzikos' seriją. Betgi vargšas neturėjo bent kiek žymesnės įtakos seminarijoj ar Kauno kunigijoj. Būdavo jo gaila, jį branginom bei mylėjom“. (137 psl.)

...„Beje, čia noriu priminti jaunesniesiems, kad nepamirštų kompozitoriaus Naujalis, kurs Maironio reikšmingąsias dainas pavertė muzika ir tuo būdu jas įdėjo į lūpas susiprantančiajam jaunimui, ypač lietuviams klierikams įvairiose seminarijose, o šie jau išnešiojo tas dainas, draug su Naujalis mokiniams vargonin-kais, po visą Lietuvą ir jas iškiepijo į liaudies bei moksleivių širdis. Be Naujalis kažin ar Maironio dainos būtų buvusios tokios populiarios. Tai pabraukiu, ne Maironio didžius nuopelnus norėdamas sumažinti, bet Naujalis nuopelną Maironini bei Lietuvai ryškiau išskelti“. (190 psl.)

(Tęsinys 12-me psl.)

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

didžiausias lituanistikos žinynas,
lietuvių kultūros paminklas.

Iš suprojektuotų 20—21 tomo dvylika jau išspausdinti, kiti rengiami. Redaktoriai visą LE ruošimo darbą pagal atskiras raides pasiskirstė iki galo.

LENGVOS SĄLYGOS: įmokėjusiems bent už vieną tomą, visi išėjusieji tomai siunčiami iš karto. Likusios sumos mokėjimas išdėstomas užsisakiusiam priimtinomis dalimis. Vieno tomo kaina J. A. V. \$7.75, visur kitur \$8.00.

Užsakymai siunčini šiuo adresu:

J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedija

265 C. STREET, SO. BOSTON 27, MASS.

PASKUBĖKITE—ATSARGOS RIBOTOS!

Siunčiame įvairius dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus. Siunčiame maistą, vaistus, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, įvairius laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

Kainos prieinamos, pasiuntimas pigiausias.

AMERLIT SUPPLIES CO.

(GIFT PARCEL SERVICE)

2221 W. CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas

TIKTAI GRAMERCY, Licensed and Bonded by N. J. Banking Commission PASIŪLO JUMS ŠIUOS PATARNAVIMUS PINIGAI Į LIETUVĄ. Pristatymas garantuotas per 2 savaites. Pakvitavimas įteikiamas. 100 rublių \$10.00. Mokestis už orderį \$5.00. Didžiausias orderis \$50.00, bet jūs galite siųsti kiek norite perlaidų, net tam pačiam asmeniui. Laikas siųsti pinigus - dovanas Velykoms! SIUNTINIAI Į LIETUVĄ. Reikalauk mūsų 16 puslapių katalogą ir vaistų kainoraštį.

Mūsų 15-ti metai — Tūkstančiai patenkintų klientų.

GRAMERCY — Suite 925—744 Broad Street, Newark, N. J.

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJE PRASTAIS DANTIMIS.

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujojo knygoj.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį.

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, art 63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAISKAI

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petriui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusių įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiūta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

**YRA 100%
APDRAUSTI**

Siųsdami savo pakietus, būkite tikri, kad jus siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiujame savo mandagiu, asmeniui, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite į bet kurį mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliudytą kopiją apdraudos poliso nuorašą nuo DURU IKI DURU. Reikalaukite mūsų puičių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

Room 10, Ellis Building
409 W. Broadway
BOSTON 27, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

39 Raymond Plaza, West
NEWARK 3, NEW JERSEY
Telephone: MIchell 2-5334

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TAshmore 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Avenue
ROCHESTER, N. Y.
Telephone: BAKer 5-5923

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE — SATURDAY, MARCH 8, 1958

(Tęsinys iš 11-to psl.)

Pranas Lubickas:

...“tokį Lubicką Praną, glotnų jaunuolį, kurs į kunigus neišėjo, o Peterburge ėmė rašinėti apie teatrą po kuriuos ten rusų laikraščius, pasirašinėdamas Pravdinu; nepriklausomaj Lietuvoj jis buvo mūsų kariuomenės karininku ir vienkart daug rašinėjo oficioze išpūstu stilium apie teatrą, rusiškų laikraščių įprastinė frazeologija; publika jo rašiniams džiaugėsi, o aš skaitydamas nenorom šypsodavau; jis jau yra miręs...” (120 psl.)

Vyskupas Gasparas Cirtautas:

“Vyskupas toks gana augštas, liesas, stambiais, negražiais bruožais veidu, labai kuklus, o gerumas švyti visoj povyzoj. Tikrai nebaugu jam patarnauti... Ir jis tas apeigas atlieka taip rimtai, taip pamaldžiai... Bet jis turi ir tam tikrų keistumų (o, juk bene visi šventuoliai buvo mažiau ar daugiau keistuoliai — mat, kaip savaime susitaikstė net rimas). Taip, sakysim, tas didis vyskupas turi paprotį labai dažnai vartoti bereikšmį lenkišką posakį ‘panie tego’, mūsiškai — pone to. Ar pasikaitose, ar pamoksluose, ar prakalbose tas panie tego sudarydavo gal trečdalį visos bylos. Jis gerai numanydavo tą paprotį esant nevykusį — tad kartais bandydavo kitus atgrasyti nuo panašios negerovės: Tik žiūrėkit, panie tego, nevertokit, panie tego, tokių negudrių, panie tego, posakių, kaip štai ‘panie, mopanie, panie tego, panidizeju’ ir kitų tokių, panie tego!.. Kai kurie klierikai net atsidėję skaičiuodavo, kiek kartų jis per prakalbą pavartos tą savo

šedevriuką. Skaičiai išeidavo tikrai imponuoją... Mandagiai šypeldavom, išgirdę to brangiojo vyskupo liežuvio kluptelėjimą, bet ne paniekinaimai, ne piktdžiugiškai, tik su tam tikra pagarba, kadangi labai jau gerbėme ir mylėjome tą skaisčių dūšią, tą šventą vyrą, mielą-mielą žmogų. Ypač būdavo keista ir savotiškai juokinga, kai jis tą panie tego pakartodavo švento-se apeigose net aukščiausio pakilimo vietose. Sakysim, kai po penkerių metų jis teikė mums kunigo šventimus, užkopes prie altoriaus, apvilktas puošniais vyskupo šventaisiais apdarais, su didžiojo kunigo mitra ant galvos, su ganytojo lazda rankoje, didingai atsisuko į mus, nužėmintai klūpančius, ir oriai prabilo: Aš, panie tego, Apaštalų Sosto autoritetu ir t.t. Net ir tuo rimtu, net mirštamai mums rimtu momentu gero šypsio šešėlis sušvito mūsų lūpose... Gal ir Dievulis su dangaus dvaru maloningai nusišypsojo, klausydamasis to Abraomo bylos...” (70-71 p.)

“Toliau ganytojas paeiliui teikia keturis mažesnius šventimus: ostijarijaus - vartininko, lektoriaus - skaitytojo, egzorcisto - užkeikėjo ir akolito - artimesnio patarnautojo. Kiekvienam laipsniui skirta tam tikra pašvenčiamoji formulė ir įteikiamas tam tikras daiktas — to laipsnio paskirties ženklas. Tą formulę šventintojas skaito labai atidžiai — kad šventimas būtų galiojantis: čia nevalia įterpti kokių pašalinių žodžių. Na, o vyskupas Cirtautas kaip gi išturės nepridūres formulę savo mylimojo ‘panie tego’? Taip atsitiko ir ši kartą. Ir ką gi? Vargšas šventintojas, norėtų, jei būtų galima, tuos žodžius lyg guma trinte ištrinti, kad jie paliktų lyg visai netarti. Tad jis energingai daro rankos panaikinamąjį mostą, sakydamas: ‘Nie trzeba, nie trzeba’ (nereikia, nereikia) — ir tuo būdu dar pablogina padėtį, pridurdamas dar keletą pašalinių žodžių. Tegu kun. dr. Juozas Lesauskis ar kuris kitas tos pat vertės subtilus teologas sprendžia, ar anas šventimas buvo tikras, o aš jau nebežinau...” (72 psl.)

Gilios erudicijos stiprusis žodžio menininkas Mykolas Vaitkus savo vertingame kurybiškai puikiai išbaigtai sukelktame “Mistiniame Sode” (207 psl.) yra daug vertingos, įvairios bešališkos istorinės medžiagos tiekias. Su nekantrumu laukiame naujų atsiminimų veikalų, išsamiai apimančių visą įvairųjį keliasdešimties metų laikmetį. Gi jų kūrėjui, — gerbiamejam rašytojui ir poetui linkima ištvėrmės, geriausios sveikatos bei ilgų metų!

(Pabaiga)

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
“NAUJIENOSE”

Mes mokame Aukštą Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan Association

PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

INCOME TAX SERVICE

CHESTER KILKIS

Lietuviška įstaiga per 25 metus, Brighton Parke.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.
Vakaraš—pirmadienį ir ketvirtadienį iki 8 val. vak.

4127 S. RICHMOND ST. -- at Archer Ave.
Virginia 7-3030

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

10 dienų brangenybių išpardavimas

Deimantiniai žiedai, laikrodėliai, įvairūs auksiniai papuošalai urmo kainomis, nekurias prekes net už pusę kainos. Geriausios kokybės 500 rankinių laikrodėlių 1958 metų stiliaus: Benrus, Bulova, Longines ir kitų.

Laikrodėliai, vertės \$39.50—už	\$19.95
Laikrodėliai, vertės \$59.50—už	\$29.95
Laikrodėliai, vertės \$79.50—už	\$33.95
Laikrodėliai, vertės \$99.50—už	\$59.95
Laikrodėliai, 17 akmenėlių, senesnio stiliaus, už	\$10.00
Deimantiniai žiedai už pusę jų tikros kainos.	

SIDABRINIAI DAIKTAI

32 šmotai stainless, nerūd., gražiose skrynutėse, vertės \$19.50 už	\$8.95
71 šmoto stainless, nerūdijantis, vertės \$75.00 už	\$29.50
71 šmoto Silver King, garantuotas 50 metams, medinėje skrynutėje, vertės \$90.00 už	\$37.50

Šaukštai, peiliai, šakutės pavieniai, geros rūšies stainless po 25c. vienas. Atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30. Sekmad. 10—5.

Sekmadieniais Jewelry skyrius uždarytas.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

Tel.: Victory 2-9542

Budriko radio pusvalandis iš stoties WHFC, 1450 kil. KETVIRTADIENIO vakare nuo 6 iki 6:30, tik pusė valandos geros muzikos ir dainų.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 8, 1958

Pirmą kartą

Amerikos kontinente
statoma Gounod
5 veiksmų opera

FAUSTAS

lietuvių kalba.
Operos spektakliai bus

Marijos mokyklos salėje,
67th ir California Ave.

KOVO 15 d., 8 val. vakaro,
KOVO 16 d., 3:30 val. p. p.
ir
KOVO 22 d., 8 val. vakaro.

Kvietimai gaunami:

MARGINIUOSE,
2511 W. 69th St. PR 8-4585.

KARVELIO PREKYBOJE,
3322 S. Halsted St. YA 7-0677.

SAVRIMAVIČIAUS krautuvėje,
4358 S. Fairfield, LA 3-6342.

Kvietimų kainos:

Premjerai: 5.50, 4.50, 3.50 ir 2.50
dolerių. Kitiems spektakliams —
5.00, 4.00, 3.00 ir 2.00 dol.

Visos vietos numeruotos.